Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Педагогічний факультет

EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM

ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА (БАКАЛАВР)

2019

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ:

1.1. Адреса: вул. С. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76000
тел. (0342) 57-00-13
e-mail: dekanat_pedinst@pu.if.ua

Інформація про склад керівних органів факультету:

Декан педагогічного факультету:
Рега Олексій Степанович – кандидат педагогічних наук, доцент
тел. (0342) 57-00-14
e-mail: rega.oleksiystepanovich@mail.ru

Заступник декана з науково-методичної роботи:
Кондур Оксана Созонтівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент
тел. (0342) 57-00-07
e-mail: oxikon13@gmail.com

Заступник декана з навчальної роботи:
Неділський Степан Андрійович – кандидат педагогічних наук, доцент
тел. (0342) 57-00-12
e-mail: dekanat_pedinst@pu.if.ua

Заступник декана (заочне відділення):
Лемко Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент
тел. (0342) 57-00-07
e-mail: halyna.lemko@pu.if.ua

1.2. АДРЕСА, ТЕЛЕФОНИ ВІДПОВІДНОЇ КАФЕДРИ ФАКУЛЬТЕТУ, ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД КАФЕДРИ:

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
(Адреса кафедри: вул. С. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ (каб. 802)
тел. (0342) 57-00-05; e-mail: socialna1ped@gmail.com)

Професорсько-викладацький склад кафедри:

1. Ковбас Богдан Іванович – завідувач кафедри, кандидат педагогічних наук, професор
2. Михайлишин Галина Йосипівна – доктор філософських наук, професор
3. Сабат Надія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент
4. Петришин Роман Андрійович – кандидат педагогічних наук, доцент
5. Лемко Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент
6. Ворощук Оксана Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, доцент
7. Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
8. Комар Ірина Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент
9. Кулик Іванна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
10. Березовська Людмила Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент
11. Протас Оксана Любомирівна – кандидат педагогічних наук, доцент
12. Дідух Ірина Ярославівна – кандидат педагогічних наук, доцент
13. Тимків Лідія Степанівна – кандидат психологічних наук, доцент
14. Мисак Богдан Павлович – кандидат педагогічних наук, доцент

доцент

16. Сабат Наталя Іванівна – кандидат педагогічних наук, викладач
17. Дерев'янко Надія Павлівна – кандидат педагогічних наук, доцент

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
(Адреса кафедри*:* вул. С. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ (ауд. 308)
1.1.1 тел. (0342) 75-09-12; e-mail: kafedra-tmpo@ i.ua, ktmpn@pu.if.ua)

Професорсько-викладацький склад кафедри:

1. Оліяр Марія Петрівна – завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор
2. Будник Олена Богданівна – доктор педагогічних наук, професор
3. Білавич Галина Василівна – доктор педагогічних наук, професор
4. Благун Наталія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор
5. Деркачова Ольга Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор
6. Вовк Мирон Васильович – кандидат педагогічних наук, професор
7. Кіліченко Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент
8. Червінська Інна Богданівна – кандидат педагогічних наук, доцент
9. Ілійчук Любомира Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
10. Матвеєва Наталія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент

11. Довбенко Світлана Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент
12. Сливка Лариса Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент
13. Русин Галина Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент
14. Цюняк Оксана Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент
15. Копчук-Кашецька Марія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент
16. Ткачук Ореста Владиславівна – кандидат педагогічних наук, доцент
17. Близнюк Тетяна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент
18. Гуменюк Ірина Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент
19. Наконечна Лариса Богданівна – кандидат філологічних наук, доцент
20. Довгий Олег Ярославович – кандидат фізико-математичних наук, доцент
22. Липа Ірина Юліанівна – кандидат педагогічних наук, доцент
23. Клепар Марія Василівна – заслужений працівник культури України, кандидат педагогічних наук, доцент
24. Кметюк Тарас Васильович – кандидат мистецтвознавства, доцент
25. Никорак Наталія Юріївна – викладач
26. Павлик Ярема Васильович – викладач
27. Сидорів Сергій Мирославович – асистент
28. Жеребецька Ірина Ігорівна – заслужена артистка України, викладач, концертмейстер
29. Кострабій Тетяна Йосипівна – концертмейстер
30. Коваль Олександра Василівна – концертмейстер

КАФЕДРА ФАХОВИХ МЕТОДИК І ТЕХНОЛОГІЙ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

(Адреса кафедри*:* вул. С. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ (ауд. 706)
тел. (0342) 57-00-10; e-mail: kmpd@pu.if.ua)

Професорсько-викладацький склад кафедри:

1. Луцан Надія Іванівна – завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор
2. Котик Тетяна Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор
3. Коваль Петро Миколайович – доктор педагогічних наук, професор
4. Бабельська Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
5. Бай Ігор Богданович – кандидат педагогічних наук, доцент
6. Барило Світлана Богданівна – кандидат педагогічних наук, доцент
7. Височан Леся Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент
8. Замрозевич Світлана Романівна – кандидат педагогічних наук, доцент
910. Максименко Наталія Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент
11. Плетеницька Лідія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент
12. Романишин Руслана Ярославівна – кандидат педагогічних наук, доцент
13. Качмар Олександра Василівна – доктор філософських наук, професор
14. Качак Тетяна Богданівна – доктор філологічних наук, професор
15. Ушневич Соломія Едуардівна – кандидат філологічних наук, доцент
16. Межиловська Любов Йосипівна – кандидат фізико-математичних наук,

доцент

17. Гнатюк Михайло Васильович – кандидат мистецтвознавства, доцент
18. Хімчук Ліліана Іванівна – кандидат психологічних наук, доцент
19. Пасєка Надія Мирославівна – кандидат технічних наук, викладач
20. Струк Анна Василівна – кандидат педагогічних наук, викладач

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

(Адреса кафедри*:* вул. Мазепи, 10, м. Івано-Франківськ (ауд. 25)
тел. (0342) 50-91-38; e-mail: doshkilnaosvita@i.ua, ktmdo@pu.if.ua)

Професорсько-викладацький склад кафедри:

1. Лисенко Неллі Василівна – завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор
2. Круль Лариса Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент
3. Недільський Степан Андрійович – кандидат педагогічних наук, доцент
4. Кирста Наталія Романівна – кандидат педагогічних наук, доцент
5. Мацук Людмила Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент
6. Чупахіна Світлана Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
7. Борин Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
8. Захарасевич Наталія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, викладач
9. Лазарович Надія Богданівна – кандидат педагогічних наук, доцент
10. Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент
11. Скоморовська Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент
12. Лисенко-Гелемб'юк Катерина Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент
13. Кравець Надія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент
14. Лисенко Олександра Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент
15. Матішак Маріанна Василівна – кандидат педагогічних наук, викладач
16. Недільська Тетяна Степанівна – викладач

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ІМЕНІ Б. СТУПАРИКА

(Адреса кафедри*:* вул. С. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ (ауд. 510)
тел. (0342) 57-00-11; e-mail: kaf_ped@ukr.net)

Професорсько-викладацький склад кафедри:

1. Завгородня Тетяна Костянтинівна – завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор
2. Нагачевська Зіновія Іванівна – доктор педагогічних наук, професор

3. Стражнікова Інна Василівна – доктор педагогічних наук, професор
4. Савчук Борис Петрович – доктор історичних наук, професор
5. Кіндратюк Богдан Дмитрович – доктор мистецтвознавства, доцент
6. Джус Оксана Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент
7. Єгорова Інга Вячеславівна – кандидат педагогічних наук, доцент
8. Ковальчук Віра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент
9. Прокопів Любов Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент
10. Салига Наталія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент
11. Стинська Вікторія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент

2. ПЕРЕЛІК НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Педагогічний факультет здійснює підготовку фахівців за базовими напрямами (спеціальностями):

Галузь знань	**Спеціальність (напрям підготовки)**	**Спеціалізація (освітня програма)**
01 «Освіта»	012 «Дошкільна освіта»	Дошкільна освіта
01 «Освіта»	013 «Початкова освіта»	Початкова освіта
23 «Соціальна робота»	231 «Соціальна робота»	Соціальна педагогіка
23 «Соціальна робота»	231 «Соціальна робота»	Соціальна робота
01 «Освіта»	011 «Науки про освіту»	Педагогіка вищої школи

Шифр	Спеціальність (напрям підготовки)	Освітньо-кваліфікаційний рівень	Форма навчання	Ліцензійний обсяг	Термін навчання
012	дошкільна освіта	Бакалавр	денна	120	4р
012	дошкільна освіта	Бакалавр	заочна	120	4р
012	дошкільна освіта	спеціаліст	денна	110	1р
012	дошкільна освіта	спеціаліст	заочна	110	1р
012	дошкільна освіта	Магістр	денна	10	1р 6м
012	дошкільна освіта	Магістр	заочна	10	1р 6м
013	початкова освіта	бакалавр	денна	250	4р
013	початкова освіта	бакалавр	заочна	223	4р
013	початкова освіта	спеціаліст	денна	235	1р
013	початкова освіта	спеціаліст	заочна	225	1р
013	початкова освіта	Магістр	денна	15	1р 6м
013	початкова освіта	Магістр	заочна	15	1р 6м
231	соціальна педагогіка	бакалавр	денна	60	4р
231	соціальна педагогіка	бакалавр	заочна	50	4р
231	соціальна педагогіка	спеціаліст	денна	30	1р
231	соціальна педагогіка	спеціаліст	заочна	75	1р
231	соціальна педагогіка	Магістр	денна	25	1р 6м
231	соціальна педагогіка	Магістр	заочна	25	1р 6м
231	соціальна робота	бакалавр	денна	60	4р
231	соціальна робота	бакалавр	заочна	50	4р
011	педагогіка вищої школи	Магістр	денна	30	1р 6м
011	педагогіка вищої школи	Магістр	заочна	30	1р 6м

3. УМОВИ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ ФАКУЛЬТЕТУ)

Педагогічний факультет є складовою частиною ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Історія університету бере свій початок із 1940 р., коли було сформовано Станіславський учительний інститут, на базі якого у 1950 р. було створено Івано-Франківський державний педагогічний інститут імені Василя Стефаника. Указом Президента України 26 серпня 1992 р. він був реорганізований у Прикарпатський університет імені Василя Стефаника. У 2004 р. йому було надано статус «національного».

Педагогічний факультет функціонує з серпня 1959 р. як факультет підготовки вчителів початкових класів, а з 1989 р. – перейменований у педагогічний. Важливими завданнями діяльності факультету є сформувати високоосвічену гармонійно розвинену особистість із національно-державницьким світоглядом, здатну до постійного збагачення знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін та розвитку в різних галузях освіти, виховати інтелігентів, здатних вирішувати найскладніші економічні, технологічні, культурологічні проблеми, що стоять перед Україною.

Педагогічний факультет здійснює підготовку фахівців спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта», «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота», «Педагогіка вищої школи», забезпечує належні умови та спрямує свою діяльність на якісну підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Організація підготовки фахівців здійснюється на основі нормативного і правового забезпечення, яке визначає Закон України «Про вищу освіту». Нормативно-правове регулювання наукової, навчальної і виховної діяльності здійснюється через Статут університету, накази і розпорядження ректорату та рішення вчених рад університету та факультету.

У структурі педагогічного факультету функціонує 5 кафедр: теорії і методики дошкільної та спеціальної освіти (завідувач кафедри: доктор педагогічних наук, професор Лисенко Неллі Василівна), педагогіки початкової освіти (завідувач кафедри: доктор педагогічних наук, професор Будник Олена Богданівна), фахових методик і технологій початкової освіти (завідувач кафедри: доктор педагогічних наук, професор Луцан Надія Іванівна), педагогіки імені Богдана Ступарика (завідувач кафедри: доктор педагогічних наук, професор Завгородня Тетяна Костянтинівна), соціальної педагогіки та соціальної роботи (завідувач кафедри: кандидат педагогічних наук, професор Ковбас Богдан Іванович).

Одним із важливих напрямків діяльності педагогічного факультету є міжнародне науково-навчальне співробітництво. На сьогодні триває співпраця із Міжнародною громадською організацією розвитку особистості (США, Техас) у рамках міжнародної програми «Character international», кафедрою педагогіки Державної вищої професійної школи м. Хелм (Польща), у рамках проекту «Гірська школа: стан, проблеми, перспективи розвитку», науковці педагогічного факультету співпрацюють із науковцями Державного університету штату Теннессі (East Tennessee State University, м. Джонсон Сіті, США), Університету Маршала в м. Хантінгтон (Західна Вірджинія, США). Для студентів педагогічного факультету

у рамках реалізації Угоди між Державним вищим навчальним закладом «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Педагогічним університетом імені Комісії Національної освіти у Кракові (Республіка Польща) діє магістерська програма подвійних дипломів.

Навчальний процес здійснюється з урахуванням сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення своїх знань. Основним документом, через який реалізується підготовка майбутніх спеціалістів є навчальний план. Він підготовлений на основі відповідних державних стандартів ступеневої вищої освіти (бакалавр, спеціаліст, магістр). Навчальний план визначає перелік і обсяг нормативних і спеціальних навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу та практик, форми і засоби проведення поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план. Для кожної навчальної дисципліни складені і постійно оновлюються робочі навчальні програми, тематика лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять, завдання для поточного та підсумкового контролю знань студентів.

З кожного напряму підготовки наявні наскрізні програми практик, положення про організацію всіх видів практик, навчально-методичні матеріали щодо проходження практик студентами різних спеціальностей. Під час практики студенти виконують завдання з різних напрямів, відповідно до спеціальності, науково-дослідну роботу, проводять апробацію результатів курсових, дипломних та магістерських досліджень.

Важливою складовою змісту підготовки фахівців є забезпечення навчальних дисциплін підручниками і посібниками. У бібліотеці ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», читальному залі педагогічного факультету є достатня кількість відповідної літератури. Функціонує та постійно оновлюється новими надходженнями електронна бібліотека факультету. Викладачі кафедр беруть участь у підготовці методичних посібників, методичних рекомендацій та вказівок із навчальних дисциплін.

Педагогічний факультет має традиційно добрі міжнародні зв’язки, постійно зміцнює, розширює і поглиблює зв’язки із школами, дошкільними навчальними закладами, іншими освітніми закладами, виробничими підприємствами Прикарпаття в рамках навчально-науково-виробничого комплексу. Свою діяльність факультет здійснює спираючись на багаторічний досвід підготовки педагогічних кадрів, спеціалістів дошкільної освіти та соціальних педагогів послідовно впроваджуючи в життя кращі традиції вітчизняної і зарубіжної університетської освіти.

Матеріально-технічна база педагогічного факультету

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» має сучасну матеріальну та розвинену соціальну інфраструктуру.

Для проведення навчального процесу педагогічний факультет володіє відповідною матеріально-технічною базою. Навчально-виховний процес здійснюється в двох корпусах (вул. Мазепи, 10, вул. Бандери, 1), санітарно

технічний стан яких приведений до відповідних вимог.

Площа навчально-лабораторних приміщень становить 3640 кв. м. Середня площа, яка припадає на одного студента денної форми, становить 10 кв. м. Майбутні педагоги мають змогу навчатись у 55 навчальних приміщеннях, у тому числі 13 лекційних, 42 навчально-методичних кабінетах, які оснащені сучасним обладнанням та комп'ютерною технікою. До послуг студентів педагогічного факультету – центр інформаційних технологій із 180 персональними комп'ютерами, підключеними до мережі Інтернет.

Педагогічний факультет має належну матеріальну базу для забезпечення викладання фундаментальних, гуманітарних, професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін. Кафедри оснащені сучасним навчальним обладнанням, комп'ютерною технікою. Для проведення лекційних, а також практичних занять використовуються фотоматеріали, слайди, слайдоскопи, комп'ютерне забезпечення, мультимедійне устаткування. Для потреб студентів, в університеті створено потужний комп'ютерний центр, який підключений до мережі Інтернет.

Важливою складовою змісту підготовки спеціалістів є забезпечення студентів підручниками і посібниками. У бібліотеці університету є достатня кількість відповідної літератури. Викладачі кафедр беруть участь у підготовці методичних посібників, рекомендацій та вказівок із відповідних дисциплін. З метою поліпшення навчально-методичного забезпечення створена спеціалізована бібліотека із читальною залою по вул. Бандери, 1.

Студенти, які потребують житла, забезпечуються місцями у гуртожитку. У навчальних корпусах факультету і гуртожитку функціонує розгалужена мережа громадського харчування: студентська їдальня, 4 буфети, санаторій-профілакторій на 50 місць.

Значного розвитку на факультеті набула спортивно-масова робота. До послуг студентів – університетський стадіон, дві спортивні зали, спортивно-оздоровчий комплекс «Смерічка» в с. Микуличині, туристична база у смт. Ворохта.

Матеріально-технічна база педагогічного факультету створює можливості для забезпечення навчального процесу та науково-дослідної роботи сучасними технічними засобами, інформаційними матеріалами і технологіями, необхідними побутовими умовами для викладачів, науковців та студентів.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

У навчальному процесі використовуються різні методи та форми навчання студентів: вступні, тематичні та підсумкові лекції, лекції-практикуми, лекції-диспути, практичні, семінарські і лабораторні заняття, діалоги, тренінги, ділові ігри, конференції, колективні, індивідуальні та групові консультації, а також різноманітні види поточного та підсумкового контролю знань.

Основними формами організації навчального процесу є: навчальні заняття, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.

• Навчальні заняття.

До основних видів навчальних занять відносяться: лекції, семінарські, практичні, індивідуальні заняття, консультації.

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує обговорення студентами питань з попередньо визначених робочою навчальною програмою тем. Семінарські заняття проводяться у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів, доповідей, дискусій.

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні заняття проводяться, як правило, у позанавчальний час за окремим графіком.

Консультація проводиться з метою отримання студентом відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та для пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультації проводяться протягом семестру та перед контрольними заходами.

• Самостійна робота студентів.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

Самостійна робота з навчальної дисципліни для студентів може включати різні форми, які визначаються робочою навчальною програмою, залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни, зокрема: опрацювання теоретичних засад прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до семінарських, практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; розв’язання і письмове оформлення практичних, методичних, термінологічних, тестових завдань; виконання індивідуальних завдань (написання реферату за заданою проблематикою;

підготовка анотації наукової статті; написання курсової роботи; написання дипломної роботи) тощо.

• Практична підготовка.

Практична підготовка студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів і здійснюється на оснащених відповідним чином базах практики, а також підприємствах, організаціях та установах різних галузей економіки.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами і формами організації праці в галузі майбутньої професії, формування та поглиблення, на базі одержаних знань професійних умінь і навичок, здатності прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах.

• Контрольні заходи.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в навчальному процесі та забезпечують визначення рівня досягнення завдань навчання і дозволяють коригувати, за необхідності, хід навчального процесу. Видами контролю є: поточний, модульний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється в формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях, експрес-контролю, виконання домашніх завдань, перевірки виконання самостійної роботи студентів тощо.

Модульний контроль виставляється на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий контроль здійснюється в формі семестрового контролю та державної атестації студентів.

Семестровий контроль охоплює семестровий екзамен або диференційований залік і є формою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни.

Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмового матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з визначеної дисципліни і складається із зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, ситуаційних робіт, тематичних рефератів тощо.

Державна атестація студентів студента здійснюється державною екзаменаційною комісією після завершення навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні і з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки до вимог освітньої (кваліфікаційної) характеристики. Форми та порядок проведення державної атестації визначається навчальним планом підготовки та локальними документами дирекції та кафедр.

Контроль успішності студентів здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.

<table>
<tr><td rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td><td rowspan="2">Оцінка ECTS</td><td colspan="2">Оцінка за національною шкалою</td></tr>
<tr><td>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</td><td>для заліку</td></tr>
<tr><td>90 – 100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>80 – 89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>70 – 79</td><td>C</td></tr>
<tr><td>60 – 69</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>50 – 59</td><td>E</td></tr>
<tr><td>26 – 49</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td>0-25</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr>
</table>

Відповідно до видів контролю набутих студентом знань та вмінь, 100-бальна шкала передбачає врахування поточних оцінок, підсумкових балів, балів за контрольну роботу, балів за індивідуальну роботу, а також екзаменаційних балів.

• **Поточний контроль знань** студентів під час проведення семінарських (практичних) занять здійснюється в аудиторії, в години, відведені для семінарських (практичних) занять згідно розкладу. Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських (практичних) занять зводяться до того, щоб: виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається; визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення; виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи; стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських (практичних) занять може відбуватись в наступних формах: детальний усний аналіз поставлених питань; вибіркове усне опитування «з місця»; дискусійне обговорення питань; індивідуальне розв’язування практичних завдань, творчих, проблемних запитань чи завдань; фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.; письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо. Викладач в процесі проведення семінарських (практичних) занять повинен поєднувати різні форми контролю, забезпечуючи опитування більшої кількості студенті, активізації уваги студентської аудиторії.

Результати контролю знань студентів на семінарських (практичних) заняттях оцінюються в національній шкалі (2, 3, 4, 5) і заносяться до журналу обліку роботи академгрупи.

Оцінка 5 «відмінно» ставиться, якщо студент вільно володіє навчальним

матеріалом, основними ідеями, концепціями, теоріями, ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної та зарубіжної науки, знає спеціальну термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історії становлення науки, логічно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань. Опрацював джерельну базу. Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. Виявив глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці, володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу. Відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати. Має синтетичне мислення (тобто вміння бачити зв'язки і тенденції, які безпосередньо не спостерігаються); дає характеристику альтернатив розвитку окремих ситуацій; пояснення того, чому події склалися саме так, а не інакше; вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї; обдумувати ризикованість; терпимо ставитись до своїх та чужих помилок.

Оцінка 4 «добре» ставиться, якщо студент має глибокі і повні знання програмного матеріалу, знає основні ідеї, концепції, теорії, досягнення фахової науки, виявляє розуміння духовних, соціокультурних процесів; визначає причини, сутність, наслідки та значення духовних, соціальних явищ та процесів, зв'язки між ними; робить аргументовані висновки; характеризує ці явища і процеси, вміє порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію, використовуючи різні джерела; вміє виявляти суперечності в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних груп й окремих осіб, їх роль в соціокультурному процесі, тенденції та напрями соціокультурного розвитку; оцінювати різні версії й думки про людину і світ; рецензує відповіді студентів; зіставляє і систематизує дані і застосовує їх при характеристиці педагогічних явищ, процесів; виявляє знання термінів та понять; встановлює синхронність подій; вміє аналізувати, синтезувати та узагальнювати значний обсяг фактів, простежуючи зв'язки і тенденції. Проте, наявні незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї-двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності: писемне мовлення добре.

Оцінка 3 «задовільно» ставиться, якщо студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними ідеями, поняттями навчального матеріалу. При цьому аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалин, писемне мовлення спрощене. Має елементарні нестійкі навички виконання завдання.

Оцінка 2 «незадовільно» ставиться, якщо студент не вміє орієнтуватися в матеріалі, має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки, допускається велика кількість помилок у встановленні причинно-наслідкових зв'язків, студент не володіє навичками порівняння, аналізування, синтезування, структурування і т.д.

• Виконання **модульних контрольних робіт** (МКР) здійснюється по завершенню вивчення навчального матеріалу даного модуля.

Критерії оцінки завдання модульної контрольної роботи, виходячи з максимальної кількості балів, передбачених за його виконання:

- всі бали передбачені для відповідного завдання *(відмінно)* ставляться в тому разі, коли: відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

- 2/3 балів передбачених для відповідного завдання *(добре)* ставиться в тому разі, коли: відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; студент має навички користування нормативним матеріалом; допускає 3-4 недоліки.

- 1/2 балів передбачених для відповідного завдання *(задовільно)* ставиться в тому разі, коли: студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; допускає 5-6 недоліків.

- від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах *(незадовільно)* ставиться в тому разі, коли: студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.

- 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно. У випадку неявки студента на повторне написання модульної контрольної роботи, за неї йому виставляється 0 балів.

• Контроль **індивідуальної роботи** може відбуватися під час семінарських (практичних) занять, а також в позанавчальний час та оцінюється максимально в 5 балів. Основне завдання контролю: стимулювання самостійної роботи студентів протягом семестру, підвищення мотивації студентів до набуття знань та вмінь. Перелік індивідуальних (індивідуально-дослідних завдань) розробляється

керівниками курсів із залученням викладачів, що ведуть семінарські заняття, та затверджуються на засіданні кафедри. Вони можуть включати: письмове обґрунтоване виконання практичних завдань, задач; складення списку бібліографічних джерел по заданій проблемі; формування схем, таблиць до відповідної теми; реферування наукових статей; аналіз судової практики з відповідних питань; анотація наукових поглядів по заданій проблемі; конспектування хрестоматійних джерел; аналіз нормативного регулювання (законів, підзаконних, відомчих актів) певного виду відносин та ін.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену чи заліку і є формою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни. Основна мета підсумкового семестрового контролю – встановлення сукупного змісту знань студентів за обсягом, якістю, глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності з рахуванням всіх видів навчальних робіт. Екзамен оцінюється від 1 до 50 балів. Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.

Обчислення балів для студентів денної форми, якщо з навчальної дисципліни передбачено семестровий контроль у формі екзамену.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу та балу за екзамен.

Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом денної форми навчання за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за семінарські (практичні), лабораторні заняття (максимально 30 балів), балу за модульну контрольну роботу (максимально 15 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 5 балів) чи участь в науковій роботі (максимально 10 балів) та в сукупності може складати максимально 50 балів.

При обчислені підсумкового семестрового балу враховується:

- поточні оцінки успішності *(5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»)* – виставляються під час проведення семінарських (практичних, лабораторних) занять;
- підсумкова оцінка за семінарські (практичні), лабораторні заняття виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на семінарських (практичних) заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські (практичні), лабораторні заняття та оцінок за відпрацьовані заняття. Отримані «незадовільні» оцінки (крім відпрацьованих) не враховуються при додаванні оцінок, але входять у загальну кількість отриманих оцінок.

Приклад обрахунку підсумкової оцінки за семінарські (практичні) заняття:

З певної навчальної дисципліни студент протягом семестру отримав 4, 5, 3, 3, 3, 4. Підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття за семестр складає: (4+5+3+3+3+4) : 6 = 3,666667 ≈ 3, 67.

З певної навчальної дисципліни студент протягом семестру отримав 3, 4, 3, 2, 3, 2. Підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття за семестр складає: (3+4+3+3) : 6 = 2,166667 ≈ 2, 17. У випадку, якщо одна незадовільна оцінка відпрацьована, то враховується відпрацьована позитивна оцінка (3, 4, 3, 2/4, 3, 2. Підсумкова оцінка: (3+4+3+4+3) : 6 = 2,833333 ≈ 2, 83.

Підсумковий бал за семінарські (практичні), лабораторні заняття (максимально 30 балів) – підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття, помножена на коефіцієнт 6, заокруглена до цілого (наприклад, якщо підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття 3,67, то підсумковий бал за семінарські (практичні) заняття буде становити 3,67 × 6 = 22,02 ≈ 20 балів);

Бал за модульну контрольну роботу (максимально 15 балів). Якщо з навчальної дисципліни передбачено написання двох контрольних робіт, то остаточні бали за модульну контрольну роботу визначаються як середнє арифметичне, заокруглене до цілого (наприклад, за першу контрольну студент отримав 15 балів, а за другу – 12, то остаточний бал за контрольну роботу буде становити (15+12) : 2 = 13, 5 ≈ 14 балів);

Бал за індивідуальну роботу (максимально 5 балів) – бали за виконані індивідуальні (індивідуально-дослідні) завдання;

Студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь у роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) навчальної дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри в підсумковий семестровий бал може додаватись *максимально 10 балів за участь у науковій роботі* (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 50 балів).

Результати екзамену *(бал за екзамен)* оцінюється *максимально 50 балів*.

Обчислення балів для студентів заочної форми, якщо з навчальної дисципліни передбачено семестровий контроль у формі екзамену.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу (максимально 50 балів) та балу за екзамен (максимально 50 балів).

Підсумковий семестровий бал дорівнює сумі підсумкового балу за семінарські (практичні) заняття і роботу на лекціях (максимально 20 балів) і балу за самостійну роботу (максимально 30 балів) та в сукупності може складати максимально 50 балів.

Підсумковий бал за семінарські (практичні) заняття визначається так само, як для студентів денної форми навчання з урахуванням коефіцієнту 4 (наприклад, студент отримав за семінарські заняття оцінки 2, 3, то підсумковий бал за семінарські становить: (0 (незадовільна оцінка не враховується) + 3) : 2 (кількість оцінок) = 1,5 × 4 = 6 балів). У випадку, коли студент був відсутній на семінарських (практичних) заняттях або отримав на них лише незадовільні оцінки, йому виставляється 0 балів.

Обчислення балів для студентів денної форми, якщо з навчальної дисципліни передбачено семестровий контроль у формі заліку.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни, яка завершується заліком,

розраховується та виставляється викладачем на останньому семінарському (практичному занятті) та складається з суми підсумкового балу за семінарські (практичні), лабораторні заняття (максимально 45 балів), балу за модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 5 балів) та в сукупності становить максимально 100 балів.

Підсумковий бал за семінарські (практичні) лабораторні заняття обраховується як і в екзаменаційних дисциплінах, але з урахуванням коефіцієнту 9.

Приклад обрахунку підсумкового балу за семінарські (практичні) заняття для залікових дисциплін:

З певної навчальної дисципліни студент протягом семестру отримав 4, 5, 3, 3, 3, 4. Підсумкова оцінка за семінарські (практичні) заняття за семестр складає: (4+5+3+3+3+4) : 6 = 3,666667 ≈ 3,67. Підсумковий бал за семінарські (практичні) заняття складає: 3, 67 × 9 = 33,03 ≈ 33 бали.

Обчислення балів для студентів заочної форми, якщо з навчальної дисципліни передбачено семестровий контроль у формі заліку.

Семестровий залік виконуються всіма студентами заочної форми в обов'язковому порядку. Варіанти завдань на залік, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються викладачами, які ведуть семінарські (практичні) заняття за погодженням з керівником курсу та затверджуються на засіданнях кафедри з розрахунку *максимально 100 балів*.

Якщо навчальна дисципліна вивчається упродовж кількох семестрів, то у кожному семестрі навчальні досягнення студентів оцінюються за 100-бальною шкалою, а загальна рейтингова кількість балів з дисципліни визначається як середньозважена з урахуванням кількості годин у кожному семестрі за формулою:

$$Р_Д = \frac{\sum_{i=1}^{s} Б_i \cdot t_i}{t}$$

де Бі – кількість балів, отриманих студентом з даної дисципліни в і-му семестрі;

ti – кількість годин, відведених на вивчення дисципліни в і-му семестрі;

t – загальна кількість годин, що відводиться навчальним планом на вивчення дисципліни;

s – кількість семестрів вивчення дисципліни.

Оцінювання курсової роботи проводиться у 100-бальній шкалі із врахуванням критеріїв (70 балів – написання курсової роботи; 30 – захист курсової роботи).

Рівень компетентності	**Критерії оцінювання**	**Макс. к-сть балів**
1	*2*	*3*

Високий (творчий)	**Виконання**: - повна відповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; - творча самостійність розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць без помилок; - наявність елементів науково-дослідного характеру; - використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - якісне оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів згідно з вимогами конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	70
	Захист: студент виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння творчо застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та творчі здатності аргументованого обґрунтування прийнятих рішень та розв'язків практичних задач й аналізувати достовірність одержаних результатів.	30
Достатній (конструктивно-варіативний)	**Виконання:** - повна відповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; - самостійність розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць з незначним відхиленням щодо вимог без помилок; - наявність елементів науково-дослідного характеру; - використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - якісне оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів згідно з вимогами конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	65
	Захист: студент виявив достатні знання й розуміння навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та здатності аргументованого обґрунтування прийнятих	24

	рішень та розв’язків практичних задач.	
Достатній (конструктивний)	**Виконання:** - достатня відповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; - самостійність розв’язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць з незначним відхиленням щодо вимог та незначною кількістю помилок; - наявність елементів науково-дослідного характеру; - часткове використання комп’ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів з незначними відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	60
	Захист: студент виявив достатні знання й розуміння навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.	19
Середній (репродуктивний)	**Виконання:** - достатня відповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; - розв’язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць з незначним відхиленням щодо вимог та значною кількістю помилок; - часткове використання комп’ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів із значними відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	50
	Захист: студент виявив середні знання основних положень навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач на репродуктивному рівні.	14

Достатній (репродуктивний)	**Виконання:** - значні відхилення змісту курсової роботи від завдання та вимог навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; - розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць із значними відхиленнями щодо вимог та значною кількістю помилок; - відсутність використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів із значними помилками та відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	45
	Захист: студент виявив знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни на мінімальному рівні, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач на репродуктивному рівні.	14
Низький (рецептивно-продуктивний)	**Виконання:** - значні відхилення змісту курсової роботи від завдання та вимог навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; - розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць із значними відхиленнями щодо вимог та значною кількістю помилок; - відсутність використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів із значними помилками та відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	35
	Захист: студент виявив знання за змістом навчальної дисципліни на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, не володіє вміннями застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	10

Низький (непродуктивний)	**Виконання:** - невідповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; - не вірне розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - відсутність використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; - невідповідність оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів вимогам конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	20
	Захист: студент не виявив знань за змістом навчальної дисципліни, не володіє вміннями застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	5

Курсова робота допускається до захисту за умови, що її попередня оцінка за висновками наукового керівника становить не менше 40 балів.

Оцінювання навчальної і виробничої практики здійснюється за 100-бальною шкалою.

Робочими програмами проходження практик визначені звітні документи по різних видах практик, які оцінюються відповідною кількістю балів.

Навчальна практика студентів 1, 2, 3 курсів:

- наказ про зарахування студента на практику та призначення керівника від бази практики;
- характеристика з підписом керівника від бази практики та печаткою;
- письмовий звіт – *від 15 до 30 балів;*
- щоденник проходження практики – *від 5 до 30 балів;*
- інша методична документація (із врахуванням напряму підготовки, спеціальності студента) – *від 5 до 40 балів.*

Виробнича практика студентів 4 курсу:

- наказ про зарахування студента на практику та призначення керівника від бази практики;
- характеристика з підписом керівника від бази практики та печаткою;
- письмовий звіт – *від 5 до 10 балів;*
- щоденник проходження практики – *від 5 до 10 балів;*
- інша методична документація (із врахуванням напряму підготовки, спеціальності студента) – *від 5 до 70 балів;*
- індивідуальне завдання – *від 5 до 10 балів.*

Відсутність будь-якого із звітних документів є підставою для недопуску студента до захисту матеріалів практики.

Захист матеріалів практики відбувається при комісії, відповідно до розпорядження дирекції педагогічного факультету та оцінюється *максимально в 50 балів*.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою

A «Відмінно» (90-100 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані, якість їх виконання оцінена балом, близьким до максимального.

B «Дуже добре» (80-89 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена балом, близьким до максимального.

C «Добре» (70-79 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.

D «Задовільно» (60-69 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.

E «Достатньо» (50-59 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінена балом, близьким до мінімального.

FX «Умовно незадовільно» (26-49 балів). Теоретичний курс засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.

F «Безумовно незадовільно» (0-25 балів). Теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання.

5. ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, РОБОЧІ НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ

Затверджую

Проректор _____

"___" _____ 20__ р.

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

на 2016 - 2017 навчальний рік

Напрям підготовки (спеціальність) 012 Дошкільна освіта

ОКР: *бакалавр*

Форма навчання: *денна*

Курс: *перший*

Графік навчального процесу

Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень			
Номер тижня																																														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	СР	К	К	С	С	С	С	СР	СР	СР	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К

Бюджет часу

Теор. навч.	Сесії	Атестація	Навч. практ.	Вироб. практ.	Самостійна р	Канікули	Всього
31	5				4	12	52

Т — Теоретичне навчання; С — Екзаменаційна сесія; Н — Навчальна практика; П — Виробнича практика; Р — Випускна робота; К — Канікули; СР — Самостійна робота

№	Навчальна дисципліна	форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на: семестр							тиждень				форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на: семестр							тиждень				Кафедра, яка забезпечує читання дисципліни
		екзамен	залік	курсова		всього	аудиторні	лекції	практ. (сем.) зан.	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	екзамен	залік	курсова		всього	аудиторні	лекції	практ. (сем.) зан.	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
Перший семестр (15 тижнів)																	**Другий семестр (16 тижнів)**															
1	Історія України	*			3,0	90	30	16	14			60	1,0	1,0																		Істор.України
2	Історія укр. культ.																	*		3,0	90	30	16	14			60	1,0	1,0			Релігієзнавства
	Фіз. виховання						30		30					2,0								32		32					2,0			Фізичн. вихов.
3	Педагогіка загальна		*		6,0	180	60	34	26			120	2,0	2,0			*			3,0	90	32	16	16			58	1,0	1,0			ТМДСО
4	Психологія загальна		*		3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0			*			6,0	180	64	36	28			116	2,0	2,0			ТМДСО
5	Новітні інф. технології		*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0																		Теорет. та експ.фізики
6	Основи наук дослідж	*			3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0																		ТМДСО
7	Основи екології		*		3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0																		Біолог. та екології
8	Безпека життєдіяльності																	*		3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0			БЖ
9	Осн.мед.знань	*			3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0																		АФЛТ
10	Педіатрія																	*		3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0			АФЛТ
11	Вступ до спеціальності																*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
12	Історія дошк педагогіки	*			3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0																		Педаг.ім.Б.Ступарика
13	Сучасні технічні засоби																	*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			Теорет. та експ.фізики
14	Іноземна мова																*			3,0	90	32		32			58		2,0			ФМПО
15	Іноземна мова (англійська)				3,0	90	30		30			60		2,0						3,0	90	32		32			58		2,0			ФМПО
	Всього	4	4		30,0	900	330	132	198			600	9,0	13,0			4	4		30,0	900	342	120	222			590	8,0	14,0			

Практика

№ з/п	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість годин	Форма контролю

Атестація

Назва	Семестр

Директор/Декан _____ (_____) Дата _____

Начальник навчально-методичного управління (Чупровська М.Я.) Дата _____

Затверджую
Проректор _____
"___" _____ 20__ р.

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

на 2016 - 2017 навчальний рік

Напрям підготовки (спеціальність) 012 Дошкільна освіта

ОКР: *бакалавр*

Форма навчання: *денна*

Курс: *другий*

Графік навчального процесу

Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень					Січень				Лютий				Березень					Квітень				Травень					Червень					Липень					Серпень			
Номер тижня																																																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	СР	К	К	С	С	С	СР	СР	СР	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Н	Н	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К

Бюджет часу

Теор. навч.	Сесії	Атестація	Навч практ	Вироб. практ.	Самостійна ро	Канікули	Всього
29	5		2		4	12	52

Т Теоретичне навчання | С Екзаменаційна сесія | Н Навчальна практика | П Виробнича практика | Р Випускна робота | К Канікули | А Атестація | СР Сасостійна робота студента

№	Навчальна дисципліна	форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на: семестр							тиждень				форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на: семестр							тиждень				Кафедра, яка забезпечує читання дисципліни
		екзамен	залік	курсова		всього	аудиторні	лекції	практ (сем.) зан	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	екзамен	залік	курсова		всього	аудиторні	лекції	практ (сем.) зан	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
Перший семестр (15 тижнів)																	**Другий семестр (14 тижнів)**															
1	Іноземна мова (англ)	*			3,0	90	30		30			60		2,0																		Іноз мов
2	Філософія																	*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			Філософії
3	Фіз. виховання						30		30					2,0								30		30					2,0			Фізичн. вихов
4	Етнопсихологія																*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
5	Укр мова (за проф спрям)		*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0																		ФМПО
6	Вікова фізіологія і валеологія	*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0																		АФДТ
7	Осн дефектології і логопедії		*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
8	Педагогіка дошкільна				3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
9	Психологія дитяча		*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0						3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
10	Дошк лінгводидактика																	*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
11	Теорія і метод муз вих-ня	*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0																		Мистец. дисц поч оосв.
12	Основ прир з метод				3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0				*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
13	Основи обр мист з метод кер																			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
14	Художня праця та основи дизайну	*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0																		ТМДСО
15	Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти		*		3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			*			3,0	90	30	12	18			60	1,0	1,0			ТМДСО
16	Навчальна практика																	*		3,0	90						90					ТМДСО
	Всього	4	4		30,0	900	330	108	222			600	9,0	13,0			4	4		30,0	900	300	108	192			630	9,0	11,0			

Практика

№ з/п	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість годин	Форма контролю
1	Навчальна практика	2	90	залік

Атестація

Назва	Семестр

Директор/Декан _____ (_____) Дата _____

Начальник навчально-методичного управління (Чупровська М.Я.) Дата _____

Затверджую
Проректор _____
"__" _____ 20__ р.

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

на 2016 - 2017 навчальний рік

Напрям підготовки (спеціальність) 012 Дошкільна освіта

ОКР: *бакалавр*

Форма навчання: *денна*

Курс: *третій*

Графік навчального процесу

Вересень		Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень			
Номер тижня																																											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	СР	К	К	С	С	С	СР	СР	СР	Т	Т	Т	П	П	П	П	П	П	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К

Бюджет часу

Теор навч	Сесії	Держ атест	Навч практ	Вироб практ	Самостійна р	Канікули	Всього
25	5			6	4	12	52

Т — Теоретичне навчання; С — Екзаменаційна сесія; Н — Навчальна практика; П — Виробнича практика; Р — Випускна робота; К — Канікули; А — Атестація; СР — Самостійна робота студента

№	Навчальна дисципліна	форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на: семестр							тиждень				форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на: семестр							тиждень				Кафедра, яка забезпечує читання дисципліни
		екзамен	залік	курсова		всього	аудиторні	лекції	практ. (сем.) зан.	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	екзамен	залік	курсова		всього	аудиторні	лекції	практ. (сем.) зан.	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
Перший семестр (15 тижнів)																	**Другий семестр (10 тижнів)**															
1	Блок Г		*		3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0				*		2,0	60	20	10	10			40	1,0	1,0			Філософії
2	Блок В		*		2,0	60	20	10	10			40	0,6	0,6			*			2,0	60	20	10	12			40	1,0	1,0			Філософії, ТЕАП
3	Осн. дефектології та логоп.		*		2,0	60	20	10	10			40	0,6	0,6																		ТМДСО
4	Укр.мова за проф спр.	*			1,0	30	10	4	6			20	0,3	0,3			*			2,0	60	20	10	12			40	1,0	1,0			ФМПО
5	Методика соц.-вих роботи		*		1,0	30	10	4	6			20	0,3	0,3																		Педагог. ім. Б.Ступарика
6	Педагогіка дошкільна				2,0	60	24	14	10			36	1,0	0,4				*	*	1,5	45	18	8	10			27	0,8	1,0			ТМДСО
7	Психологія дитяча	*			4,0	120	40	20	20			80	1,3	1,3					*													ТМДСО
8	Пед. психологія																			1,5	45	18	8	10			27	0,8	1,0			ТМДСО
9	Дошкільна лінгводидактика		*		2,0	60	22	10	12			38	0,6	0,7						1,5	45	20	10	10			25	1,0	1,0			ТМДСО
10	Осн. природознавства з методикою		*		1,5	45	20	10	10			25	0,6	0,6			*			1,5	45	18	8	10			27	0,8	1,0			ТМДСО
11	Теор.та метод. ф-ння ел. мат. уявлень		*		2,0	60	22	10	12			38	0,6	0,7			*			2,0	60	20	10	10			40	1,0	1,0			ТМДСО
12	Осн. обр. мист. з метод керівництва	*			1,5	45	18	8	10			27	0,5	0,5																		ТМДСО
13	Дитяча література				2,0	60	20	10	10			40	0,6	0,6			*			2,0	60	20	10	10			40	1,0	1,0			ФМПО
14	Тео і мет. фіз. вих-ня та валеологічної освіти	*			1,5	45	18	8	10			27	0,5	0,5																		ТМДСО
15	Методика кер-ва ігровою д-тю дітей																	*		1,5	45	18	8	10			27	0,8	1,0			ТМДСО
16	Логіко-математичний розвиток				1,5	45	16	8	8			29	0,5	0,5				*		1,5	45	18	8	10			27	0,8	1,0			ТМДСО
17	Курсова робота																		*	1,5	45						45					ТМДСО
18	Спецкурс				3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0				*		1,5	45	16	8	8			29	0,8	0,8			ТМДСО
19	Наукове спілкування іноз.мовою				2,0	60	20		20			40		1,2				*		1,0	30	10		10			20		1,0			Іноз.мов
	Види практики:																															ТМДСО
20	Виробнича пр.в гр.діт. раннього віку																			9,0	270						270					ТМДСО
	Всього	4	6		30,0	900	320	144	176			580	9,4	10,2			4	6	1	30,0	900	216	98	120			684	9,8	11,8			

Практика

№ з/п	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість годин	Форма контролю
1	Виробнича практика в групах дітей раннього віку	6	270	екзамен

Державна атестація

Назва	Семестр

Директор/Декан _____ (_____) Дата _____

Начальник навчально-методичного управління (Чупровська М.В.) Дата _____

Затверджую
Проректор
20__ р.

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

на 2016 - 2017 навчальний рік

Напрям підготовки (спеціальність) 012 Дошкільна освіта

ОКР: *бакалавр*

Форма навчання: *денна*

Курс: *четвертий*

Графік навчального процесу

Вересень		Жовтень			Листопад			Грудень				Січень				Лютий			Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень			
Номер тижня																																										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Т	Т	Т	Т	С	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	СР	К	К	С	С	С	СР	СР	СР	СР	Т	Т	Т	Т	П	П	П	П	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	А	А							

Теор. навч	Сесії	Держ. атест.	Самостійна ро	Вироб. практ	Квал. робота	Канікули	Всього
27	5	2	4	4		2	44

Т Теоретичне навчання | С Екзаменаційна сесія | Н Навчальна практика | П Виробнича практика | Р Випускна робота | К Канікули | А Атестація | СР Самостійна робота студента

Бюджет часу

№	Навчальна дисципліна	форми контролю: екзамен	залік	курсова	кредитів ЄКТС	Кількість годин на семестр: всього	аудиторні	лекції	практ (сем.) зан	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	тиждень: лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	форми контролю: екзамен	залік	курсова	кредитів ЄКТС	Кількість годин на семестр: всього	аудиторні	лекції	практ (сем.) зан	лаборат. заняття	індивід. заняття	самост. робота	тиждень: лекції	прак. (сем.)	лаб. зан.	інд. зан.	Кафедра, яка забезпечує читання дисципліни
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
Перший семестр (15 тижнів)																	**Другий семестр (12 тижнів)**															
1	Політологія	*			2,0	60	20	10	10			40	0,6	0,7																		Політології
2	Блок Д		*		3,0	90	30	14	16			60	1,0	1,0																		Політол.,Всесв.іст., релігієзн.
3	Блок Е		*		2,0	60	20	10	10			40	0,6	0,7																		Менеджм. та маркетингу
4	Педагогіка дошкільна	*			1,5	45	18	8	10			27	0,6	0,6																		ТМДСО
5	Осн. пед. майстерності				1,5	45	18	8	10			27	0,6	0,6			*			2,0	60	20	10	10			40	0,8	0,8			ТМДСО
6	Пед. психологія	*			2,5	75	26	12	14			49	0,7	0,9																		ТМДСО
7	Художня праця та основи дизайну		*		2,0	60	20	10	10			40	0,6	0,7																		ТМДСО
8	Теор. та пр. логоп/Осн. дид ПШ																			1,5	45	16	8	8			29	0,6	0,7			ТМДСО
9	Культ. мовл. та вир. чит.				2,0	60	20	10	10			40	0,6	0,7			*			2,0	60	20	10	10			40	0,8	0,8			ТМДСО
10	Дитяча зарубіжна література		*		1,5	45	16	8	8			29	0,6	0,6																		ФМПО
11	Теор. та метод. спів з родинами																	*		2,0	60	20	10	10			40	0,8	0,8			ТМДСО
12	Основи охорони праці	*			1,5	45	16	8	8			29	0,5	0,6																		КБЖ
13	Осн дітей з сусп довкіллям		*		1,5	45	18	8	10			27	0,6	0,6																		ТМДСО
14	Дошкільна лінгводидактика	*		*	1,5	45	18	8	10			27	0,6	0,6																		ТМДСО
15	Мет пров. занять з народознавства				1,5	45	18	8	10			27	0,6	0,6			*			2,0	60	20	10	10			40	0,8	0,8			ТМДСО
16	Етнопсихологія				2,5	75	26	12	14			49	0,8	0,9			*			2,0	60	20	10	10			40	0,8	0,8			ТМДСО
17	Наступн. ДНЗ і поч. школи																	*		1,5	45	18	8	10			27	0,7	0,8			ТМДСО
18	Інклюзивна освіта																	*		1,5	45	18	8	10			27	0,7	0,8			ТМДСО
19	Декор мистецтво																	*		1,5	45	18	8	10			27	0,7	0,8			ТМДСО
20	Орг. та кер. дошк. з. о.																	*		1,5	45	18	8	10			27	0,7	0,8			ТМДСО
21	Профілактика і корекція девіантної поведінки																	*		2,0	60	20	10	10			40	0,8	0,8			ТМДСО
22	Курсова робота			*	1,5	45						45																				ТМДСО
23	Спецкурс																			1,5	45	16	8	8			29	0,6	0,7			ТМДСО
24	Наукове спілкування іноз мовою		*		2,0	60	20		20			40		1,3																		Іноз.мов
25	Атестація																			3,0	90						90					ТМДСО
26	Виробнича практика в гр.діт.дошк.віку																			6,0	180						180					ТМДСО
	Всього	5	6	1	30,0	900	304	134	170			596	9,0	11,1			4	6		30,0	900	224	108	116			676	8,8	9,4			

Практика

№ з/п	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість годин	Форма контролю
1	Виробнича практика в групах дітей дошкільного віку	4	180	екзамен

Атестація

Назва	Семестр
Тестовий державний іспит/Бакалаврська робота	8
Комплексний кваліф.іспит з фах.методик	8

Директор/Декан _____ (_____) Дата _____

Начальник навчально-методичного управління (Чупровська М.Я.) Дата _____

7. АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Назва дисципліни	**Методика керівництва ігровою діяльністю**
Статус	Цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу
Рік/семестр	3/6
Мета	забезпечити студентів необхідними знаннями з основних теоретичних підходів до вивчення ігрової діяльності дітей; визначення методологічних основ ігрової діяльності в дошкільному та молодшому шкільному віці; формування у студентів вмінь і навичок до організації, планування і правильного керівництва ігровою діяльністю В ДНЗ і школі.
Завдання	визначити потенціал теоретичних підходів та категоріальний апарат, що складають методологічну основу ігрової діяльності; сформувати уявлення про функції, принципи, методи ігрової діяльності; ознайомити студентів з основними методами науково-методичної та науково-дослідної роботи з актуальних проблем курсу; опанувати методичними основами керівництва ігровою діяльністю з дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку; сформувати практичні навички та вміння при організації та проведенні методики ігор з дітьми у різних вікових групах дитячого садка та молодшими школярами.
Викладацький склад	Лекції– к.п.н., доцент Лазарович Н.Б. Практичні заняття – к.п.н., доцент Лазарович Н.Б.
Тривалість	45 год.
Оцінювання	Залік

Назва дисципліни	**Логіко-математичний розвиток**
Статус	Цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу
Рік/семестр	3/5-6
Мета	забезпечити оволодіння майбутніми вихователями дошкільних закладів методикою формування у дітей логічних умінь для подальшого використання в практичній діяльності; сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції.
Викладацький склад	Лекції– к.п.н., доцент Лазарович Н.Б. Практичні заняття – к.п.н., доцент Лазарович Н.Б.
Тривалість	90 год.
Оцінювання	Залік

Назва дисципліни	**Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	2-3/3-5
Мета	поглиблене та розширене ознайомлення студентів спеціальності «Дошкільне виховання» з оволодіння теоретичними знаннями про специфіку відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функції в суспільстві та історію розвитку художніх напрямків в мистецтві; підготовка спеціалістів до здійснення всебічного виховання дітей засобами образотворчого мистецтва і художньо-творчої візуальної діяльності, до методичної і викладацької роботи
Завдання	ознайомлення з основними видами і жанрами образотворчого мистецтва, засобами їх художньої виразності; вивчення питань розвитку історії світового та українського образотворчого мистецтва; вивчення спеціальних досліджень, присвячених ознайомленню дошкільників з різними видами образотворчого мистецтва навчанню образотворчій діяльності; оволодіння знаннями про особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування творчості в їх образотворчої діяльності; розвиток умінь виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку, аналізувати дитячі образотворчі роботи;удосконалення художньо-зображувальних умінь спеціалістів в галузі малюнка, живопису, декоративних розписів, скульптури, аплікації, витинання та конструювання;навчити виготовляти різноманітні наочно-методичні посібники для дітей, складати розробки занять з різних видів образотворчої діяльності
Викладацький склад	Лекції– к.п.н., доцент Лазарович Н.Б., к.п.н., доцент Борин Г.В. Практичні заняття – к.п.н., доцент Лазарович Н.Б., к.п.н., доцент Борин Г.В.
Тривалість	135 год.
Оцінювання	екзамен

Назва дисципліни	**Основи природознавства з методикою**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	2/3-4, 3/5-6
Мета	формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти та виховання в контексті вивчення об’єктів та явищ природи, методів ознайомлення дітей з ними і форм організації навчально-виховної роботи в умовах

	суспільного дошкільного виховання та сім'ї.
Завдання	систематизація знань студентів про природу; окреслення змісту інформації про об’єкти та явища оточуючої природи, доступної розумінню дітей дошкільного віку, їх потребам та інтересам; оволодіння студентами методами ознайомлення дітей з природою; розкриття перспектив використання могутнього потенціалу природи для гуманізації педагогічного процесу: розвитку розумових, моральних, естетичних сторін особистості, зміцнення здоров’я дітей; навчання умінню доцільно використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання світу природи; формування і розвиток патріотичних почуттів та національної самосвідомості студентів на основі почуття любові до природи та турботливого ставлення до неї; збагачення естетичних вражень та формування системи цінностей у майбутніх педагогів.
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Мацук Л.О. Практичні заняття – к.п.н., викладач Матішак М.В.; к.п.н., доцент Лазарович Н.Б.
Тривалість	270 год.
Оцінювання	залік, екзамен

Назва дисципліни	**Педагогіка дошкільна**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	2-4/3-7
Мета	теоретична і практична підготовка фахівців спеціальності «Дошкільна освіта» – бакалавр педагогічної освіти до професійної діяльності у дошкільних навчальних закладах.
Завдання	розкрити теоретичні основи виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку та методичні питання організації життя і діяльності дошкільників; ознайомити студентів з надбанням народної педагогіки, досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти; формувати здатність до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання й розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання; озброїти студентів методами і формами організації навчально-виховного процесу у дошкільному навчальному закладі; розвинути уміння педагогічного прогнозування, самостійність та

	критичність мислення; сприяти вихованню кращих моральних рис особистості майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу: любові та поваги до особистості дитини.
Викладацький склад	Лекції– д.п.н., професор Лисенко Н.В. Практичні заняття – к.п.н., доцент Лазарович Н.Б.,к.п.н., викладач Матішак М.В., к.п.н., доцент Скоморовська І.А.
Тривалість	330 год.
Оцінювання	залік, екзамен

Назва дисципліни	**Культура мовлення та виразне читання**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	4/7-8
Мета	систематизувати знання студентів про комунікативні якості мовлення, розширити уявлення майбутніх педагогів про роль і місце культури мовлення у житті людей та про завдання освітніх закладів у процесі гуманітаризації суспільства і сформувати творчу риторичну особистість кожного студента як майбутнього педагога.
Завдання	поглибити знання студентів про стилі мови і їхнє використання у мовленнєвих ситуаціях, про зв'язок курсу зі стилістикою, сприяти усвідомленню ними взаємозв'язків споріднених навчальних дисциплін ("Основи культури і техніки мовлення" і "Ділова українська мова") і розумінню значення культури ділового мовлення для майбутніх учителів; формувати в студентів знання про такі комунікативні ознаки мовлення як правильність, чистота, точність, доречність, лаконічність, доступність, логічність лексичне і фразеологічне багатство, поглибити знання про норми літературної мови (орфоепічні, морфологічні, синтаксичні і лексичні, орфографічні, пунктуаційні), збагачувати активний словник студентів шляхом звертання до фольклорних джерел і зразків української класичної літератури; поглибити знання студентів про матеріальну сторону мови, про зв'язок мовлення з мисленням, підтвердити за допомогою опрацювання першоджерел взаємозв'язок курсу з дисциплінами психолого-педагогічного циклу, розвивати логічне мислення студентів; спрямувати увагу студентів на важливості вмілого проведення аналізу художнього твору, навчити студентів готувати публічні виступи, твори для читання, переказування, а також розрізняти літературні й фольклорні жанри і особливості виразного читання

	творів кожного з них.
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Мацук Л.О. Практичні заняття – викладач Дутка І.І.
Тривалість	120 год.
Оцінювання	екзамен

Назва дисципліни	**Дошкільна лінгводидактика**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	2-4/4-7
Мета	озброїти майбутніх вихователів системою науково-педагогічних ідей, теоретичними знаннями курсу, практичними вміннями та навичками роботи з дітьми з дошкільної лінгводидактики; допомогти оволодіти системою форм, засобів, методів та прийомів з розвитку мови, апробувати в практиці роботи сучасних ДНЗ
Завдання	**т**ворче оволодіння досягненнями вітчизняної та зарубіжної лінгводидактики; формування здатності до аналізу особливостей мовленнєвого розвитку дітей на кожному віковому етапі; засвоєння закономірностей, принципів та методики розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування та навчання грамоти дітей дошкільного віку; -підготовка до практичного здійснення формування мовленнєвої та комунікативної компетенції дітей в сучасних умовах дошкільного виховання
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Мацук Л.О. Практичні заняття – к.п.н., доцент Мацук Л.О.
Тривалість	240
Оцінювання	залік, екзамен

Назва дисципліни	**Методика проведення занять з народознавства**
Статус	Цикл дисциплін вільного вибору студента
Рік/семестр	4/7-8
Мета	ознайомити майбутніх педагогів з витоками українського народознавства для подальшого творчого використання у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку; розширити уявлення студентів про українське народознавство, засоби, форми та методи використання народознавчого матеріалу у педагогічній практиці; навчити складати плани-конспекти занять для ознайомлення з народознавством, сценарії розваг, національних свят; ознайомити з передовим педагогічним досвідом в галузі дошкільної освіти.
Завдання	ознайомити студентів з теоретичними засадами та історією української народної педагогіки;

	ознайомити студентів з українською національною культурою, символікою, оберегами, звичаями, традиціями; сприяти оволодінню студентами практичними уміннями й навичками роботи з дітьми для ознайомлення з народознавством
Викладацький склад	Лекції –к.п.н., доцент Марчій-Дмитраш Т.М. Практичні заняття – к.п.н., доцент Марчій-Дмитраш Т.М.
Тривалість	105 год.
Оцінювання	екзамен

Назва дисципліни	**Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям**
Статус	Цикл дисциплін вільного вибору студента
Рік/семестр	4/7
Мета	покращити психолого-педагогічну і методичну підготовку майбутніх педагогів до роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям; озброїти формами і методами активної діяльності в системі закладів національної дошкільної освіти
Завдання	розробка на науково-теоретичних засадах цілісної системи інтегрованих знань про довкілля (природне, предметне, соціальне), дії дитини в довкіллі, безпеку її життєдіяльності; озброєння майбутніх вихователів методикою формування у дітей елементів природничо-наукової картини світу; оволодіння студентами системою загальних та специфічних законів про природу, соціум та поняттями, які пов'язані з ними; озброєння майбутніх вихователів знаннями про об'єкти, явища, процеси, з якими діти зустрічаються у довкіллі, та характером взаємовідносин у соціальному довкіллі, пов'язаними із впливом на них мікро-, мезо- і макрофакторів; дослідження процесів взаємодії дитини із довкіллям через організацію відповідного розвивального середовища; вивчення закономірностей інтелектуального розвитку дитини, процесів її соціалізації та формування цілісної особистості дитини; визначення принципів, форм, засобів, методів і прийомів роботи з дітьми в довкіллі
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Марчій-Дмитраш Т.М. Практичні заняття – к.п.н., доцент Марчій-Дмитраш Т.М.
Тривалість	45 год.
Оцінювання	залік

Назва дисципліни	**Наступність ДНЗ і початкової школи**

Статус	Цикл дисциплін вільного вибору студента
Рік/семестр	4/8
Мета	покращення психолого-педагогічної і методичної підготовки майбутніх фахівців з питань забезпечення наступності навчально-виховної роботи між дошкільним навчальним закладом і початковою школою; формувати в студентів навички і вміння педагогічної діяльності в системі закладів «ДНЗ і ЗОШ І ступеня».
Завдання	ознайомити майбутніх педагогів зі специфікою навчально-виховної роботи дошкільного навчального закладу і початкової школи для подальшого використання опанованих знань у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку і молодших школярів; розширити уявлення студентів про форми, методи та засоби, які можна використовувати з метою забезпечення наступності у навчально-виховній роботі між дошкільним навчальним закладом і початковою школою; закріпити знання майбутніх педагогів про шляхи реалізації принципу наступності в діяльності дошкільного навчального закладу і початкової школи, одержані на лекціях та у процесі самостійної роботи
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Марчій-Дмитраш Т.М. Практичні заняття – к.п.н., доцент Марчій-Дмитраш Т.М.
Тривалість	45 год.
Оцінювання	залік

Назва дисципліни	**Художня праця та основи дизайну**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	4/7
Мета	ознайомлення майбутніх педагогів з технологічними прийомами обробки різних матеріалів; формування необхідних практичних умінь та навичок виготовлення й художнього оформлення виробів; розвиток у студентів художнього сприйняття: здатність відчувати колір, форму, усвідомлення емоційної виразності об’єкта, вибір засобів відтворення образного змісту виробу, формування активності, самостійності, прагнення до творчості; розвиток естетичного смаку, формування естетичної культури
Завдання	Студент повинен вміти: теорію та методику керівництва художньо-конструктивною творчою діяльністю дітей дошкільного віку; аналізувати художні твори, вироби, знати принципи їх добору в навчально-виховному процесі ДНЗ;

	зміст, форми, методи організації художньої праці в дошкільному навчальному закладі. Студент повинен уміти: організовувати самостійну творчу діяльність дошкільників; володіти прийомами роботи з різними матеріалами; виготовляти дидактичний та наочний матеріали з подальшим його використанням у роботі з дітьми; складати конспекти занять; володіти методами стимулювання та активізації творчої діяльності дітей; володіти майстерністю виконавської діяльності у відповідних видах художньо-конструктивного процесу; аналізувати заняття з художньої праці, педагогічну та методичну літературу з означеної методики
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Борин Г.В. Практичні заняття – к.п.н., доцент Марчій-Дмитраш Т.М.
Тривалість	60 год.
Оцінювання	залік

Назва дисципліни	**Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	4/8
Мета	ознайомлення студентів із сучасним станом проблем взаємодії професійних педагогів із батьками дітей дошкільного віку в Україні та за рубежем; з особливостями організації та етапами просвітницько-консультативної діяльності; формами й методами організації взаємодії професійних педагогів із батьками вихованців; вивчення нормативно-правового та функціонального забезпечення підготовки майбутніх педагогів до роботи з батьками дітей раннього віку; формування особистісно-професійних якостей майбутніх фахівців; формування в студентів необхідних психолого-педагогічних знань та умінь, які є чинниками їх професійної підготовки та практичної діяльності в роботі з батьками.
Завдання	Студент повинен знати: зміст, організаційні форми й методи роботи з родинами; методи педагогічного керівництва педагогічною просвітою батьків вихованців; основні положення правового забезпечення з питань виховання та розвитку, соціального захисту дітей в умовах сім'ї. Випускник повинен уміти: аналізувати й критично осмислювати результати взаємодії педагог–батьки–дитина;

	здійснювати диференційований та індивідуальний підхід до родин вихованців; забезпечувати діагностичне обстеження сім'ї, аналізуючи рівень знань, умінь і навичок у напрямі сформованості педагогічної культури батьків дітей дошкільного віку; планувати просвітницько-консультативну діяльність; мати власний погляд на необхідність і можливість розв'язання конкретних навчально-виховних завдань; володіти засобами впливу на батьків для підвищення якості сімейного виховання; удосконалювати знання, вміння, навички, розвивати особистісно-професійні якості, використовуючи в діяльності з батьками здобутки передового педагогічного досвіду
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Борин Г.В. Практичні заняття – к.п.н., викладач Матішак М.В.
Тривалість	60 год.
Оцінювання	залік

Назва дисципліни	**Вступ до спеціальності**
Статус	Цикл фундаментальної та природничо-наукової підготовки
Рік/семестр	1/2
Мета	полягає в розкритті перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю вихователя, сприянні підготовці першокурсників до раціональної організації навчальної діяльності у ВНЗ
Завдання	сформувати у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності; розкрити загальні засади педагогічної професії, ознайомити з професіограмою діяльності вихователя ДНЗ; шляхи формування культури педагогічного спілкування; сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції; ознайомити майбутніх педагогів з системою освіти в Україні, принципами її побудови; розкрити зміст та основні форми навчання у вищому педагогічному закладі освіти, види та форми перевірки й оцінки знань, умінь та навичок студентів; охарактеризувати педагогічну практику студентів як один із способів їх професійної підготовки; дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності
Викладацький	Лекції – к.п.н., доцент Скоморовська І.А.

склад	Практичні заняття – к.п.н., доцент Скоморовська І.А.
Тривалість	90 год.
Оцінювання	екзамен

Назва дисципліни	**Основи дидактики початкової школи**
Статус	Цикл дисциплін вільного вибору студента
Рік/семестр	4/8
Мета	полягає в розкритті сутності основних категорій дидактики, законів і закономірностей, принципів навчання, змісту, методів і форм організації навчання, застосування та реалізація яких забезпечує оптимальне засвоєння знань про природу, людину і суспільство, забезпечує розвиток особистості; формуванні у студентів умінь і навичок організації процесу навчання у початковій школі
Завдання	усвідомленні студентами суті і структури процесів навчання, викладання і учіння; засвоєнні особливостей різних видів навчання, його закономірностей і принципів, побудови змісту освіти у сучасній школі; формуванні уміння характеризувати основні компоненти, ланки та етапи процесу навчання, моделювати навчальні заняття в залежності від виду навчання, аналізувати дидактичну літературу; оволодіння знаннями про навчальні плани, програми, підручники та посібники для початкової школи; засвоєнні поняття уроку, варіативності структур уроків, форм роботи на уроці, дотриманні вимог до організації уроків у початковій школі; вихованні та самовихованні професійно-педагогічного інтересу до обраного фаху, формуванні бажання професійного самовдосконалення
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Скоморовська І.А. Практичні заняття – к.п.н., доцент Скоморовська І.А.
Тривалість	45 год.
Оцінювання	підсумкова оцінка

Назва дисципліни	**Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	2-3/3-5
Мета	засвоєння студентами основ професійної діяльності педагога з фізичного виховання дошкільників, оволодіння системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними

	вміннями та навичками з організації та проведення різних форм фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах; забезпечення кваліфікаційної компетентності майбутніх фахівців у збереженні та зміцненні здоров'я дітей від народження до шести років
Завдання	оволодіння майбутніми педагогами основними поняттями, завданнями та змістом навчальної дисципліни; формування стійкого інтересу до навчальної дисципліни, усвідомлення пріоритетності здійснення фізичного виховання та валеологічної освіти дітей; формування у студентів практичних умінь і навичок виконання фізичних вправ та проведення різних організаційних форм фізичного виховання
Викладацький склад	Лекції– к.н.ФВіС, доцент Труш Н.В. Практичні заняття – к.н.ФВіС, доцент Труш Н.В.
Тривалість	225 год.
Оцінювання	залік, екзамен

Назва дисципліни	**Психологія дитяча**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	2-3/3-5
Мета	систематичний виклад курсу дитячої психології з урахуванням сучасних наукових концепцій, здобутків психолого-педагогічної науки минулого, традицій народної педагогіки і дитинознавства; засвоєння закономірностей розвитку і формування психічної сфери дитини в різні вікові періоди; оволодіння методами діагностики і психологічної корекції індивідуально-типологічних особливостей дітей.
Завдання	сформувати цілісне уявлення про основні фактори, рушійні сили, механізми і закономірності психологічного розвитку дитини, поведінкові симптомокомплекси та методи дослідження особливостей протікання психічних процесів та формування особистості і дитячого колективу; розширювати теоретичний тезаурус практичного психолога дитячого віку, знайомити з сучасними досягненнями передової психологічної думки, теоретичними, експериментально-діагностичним і прикладним дослідженням в галузі
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Кирста Н.Р. Практичні заняття – к.п.н., доцент Кирста Н.Р., к.п.н., доцент Скоморовська І.А.
Тривалість	300 год.
Оцінювання	залік, екзамен

Назва дисципліни	**Профілактика і корекція девіантної поведінки**
Статус	Цикл дисциплін вільного вибору студента
Рік/семестр	4/8
Мета	засвоєння студентами фундаментальних і найновіших експериментальних і прикладних матеріалів досліджень вітчизняних і зарубіжних учених з психології девіантної поведінки; формування психологічної готовності майбутнього педагога до корекційної діяльності та профілактичної роботи з дітьми дошкільного віку
Завдання	формування знань студентів щодо змісту, видів, психологічних чинників та особливостей корекції девіантної поведінки особистості; сприяння розвитку відповідних умінь та навичок; оволодіння методами діагностики і психологічної корекції індивідуально-типологічних особливостей дітей, батьків, педагогів
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Кирста Н.Р. Практичні заняття – к.п.н., доцент Кирста Н.Р.
Тривалість	60 год.
Оцінювання	залік

Назва дисципліни	**Українська мова (за професійним спрямуванням)**
Статус	Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки
Рік/семестр	2-3/3-5
Мета	дати студентам основи знань з фонетичної, лексичної, граматичної структури української мови, виробити практичні навички усного і писемного літературного мовлення, лінгвістичного аналізу тексту, сформувати у майбутніх працівників дошкільних закладів цілісну систему лінгвістичних знань, забезпечити студентам умови для удосконалення і подальшої професійної реалізації
Завдання	формувати уміння аналізувати фонетичні, морфонологічні, словотворчі, лексичні та граматичні явища української мови; виробити практичні навички володіння орфоепічними, лексичними, граматичними, орфографічними та пунктуаційними нормами сучасної української літературної мови
Викладацький склад	Лекції– к.п.н., доцент Білавич Г.В. Практичні заняття – к.п.н., доцент Білавич Г.В.
Тривалість	120 год.
Оцінювання	залік, екзамен

Назва дисципліни	**Дитяча література**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	3/5-6
Мета	ознайомити студентів із українською літературою для дітей; дати глибокі знання з історії української літератури для дітей та теорії літератури, сформувати літературну компетентність майбутніх педагогів та сприяти засвоєнню знань, розвитку вмінь і навичок з організації дитячого читання у початкових класах та дошкільних закладах
Завдання	розкрити багатство народнопоетичної творчості, художніх творів, адресованих дітям та тих, що ввійшли до кола дитячого читання; ознайомити із біографіями українських письменників, які розвивали традицію літератури для дітей; поглибити знання з історії української літератури для дітей; закріпити шкільні знання з теорії літератури; удосконалити вміння аналізувати художній текст відповідно до вимог; виробити навички системного підходу до вивчення літератури.
Викладацький склад	Лекції– к.п.н., доцент Круль Л.М. Практичні заняття – к.п.н., доцент Круль Л.М.
Тривалість	120 год.
Оцінювання	екзамен

Назва дисципліни	**Основи наукових досліджень**
Статус	Цикл фундаментальної та природничо-наукової підготовки
Рік/семестр	1/1
Мета	висвітлення теоретичних основ питань методики, техногії та організації науково-дослідницької діяльності для ефективного проведення наукових досліджень студентами
Завдання	ознайомити студентів із особливостями проведення науково-педагогічних досліджень, їх методологічними та методичними засадами; сформувати уявлення про зміст основних методик, що використовуються у науково-педагогічних дослідженнях; розвивати навички аналізу літератури з питань загально-наукового та науково-педагогічного дослідження; складати програми дослідження з урахуванням відповідних вимог і використанням дослідницьких методів
Викладацький склад	Лекції – к.ф.н., доцент Лисенко О.М. Практичні заняття – к.ф.н., доцент Лисенко О.М.

Тривалість	90 год.
Оцінювання	екзамен

Назва дисципліни	**Теорія та практика логопедії**
Статус	Цикл дисциплін вільного вибору студента
Рік/семестр	4/8
Мета	сформувати в студентів необхідні знання, які є чинниками їх професійної підготовки до практичної діяльності, ознайомити їх із симптоматикою різних мовленнєвих порушень у мовленні дітей з метою своєчасного виявлення і подолання
Завдання	забезпечити високий рівень професійної підготовки вчителів-логопедів до роботи з дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку, здатних творчо вирішуваьти завдання навчання, виховання та корекції мовленння дітей-логопатів; сформувати в студентів понятійно-категоріальний апарат логопедії; познайомити з етіологією порушень мовлення, методами та прийомами логопедичного втручання; навчити класифікувати мовленнєві порушення, проводити їх диференціацію; організовувати логопедичне втручання, спрямоване на подолання мовленнєвих вад
Викладацький склад	Лекції – викладач Кудярська Т.Р. Практичні заняття – викладач Кудярська Т.Р.
Тривалість	45 год.
Оцінювання	підсумкова оцінка

Назва дисципліни	**Педагогічна психологія**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	3-4/7-8
Мета	усвідомлення значущості знань про становлення підростаючої особистості в умовах організованих і неорганізованих чинників соціального впливу
Завдання	засвоєння структури предмета педагогічної психології, закономірностей навчально-виховного впливу на підростаючу особистість; усвідомлення місця педагогічної психології в системі психологічної науки; формування в студентів прикладних умінь щодо застосування знань з педагогічної психології в практиці педагогічної діяльності
Викладацький	Лекції – к.псих.н., доцент Лисенко-Гелемб'юк К.М.

склад	Практичні заняття – к.псих.н., доцент Лисенко-Гелемб'юк К.М.
Тривалість	120 год.
Оцінювання	екзамен

Назва дисципліни	**Психологія загальна**
Статус	Цикл фундаментальної та природничо-наукової підготовки
Рік/семестр	1/1-2
Мета	надання студентам систематизованих знань із загальної психології, вивчення та засвоєння ними основних методологічних та теоретичних засад психологічної науки, оволодіння методами наукового дослідення психологічних явищ
Завдання	оволодіння студентами теоретичними та методологічними засадами психології, методами психологічного дослідження; формування уміння застосовувати набуті знання на практиці; сформувати уявлення про місце сенсорно-перцептивних процесів у структурі психічного; ознайомити з основними психологічними теоріями та фізіологічними основами функціонування сенсорно-перцептивних процесів
Викладацький склад	Лекції – к.псих.н., доцент Лисенко-Гелемб'юк К.М. Практичні заняття – к.псих.н., доцент Лисенко-Гелемб'юк К.М., к.п.н., викладач Матішак М.В.
Тривалість	270 год.
Оцінювання	залік, екзамен

Назва дисципліни	**Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень**
Статус	Цикл професійної та практичної підготовки
Рік/семестр	3/5-6
Мета	озброїти студентів міцними теоретичними та практичними знаннями з дисципліни відповідно до вікових й індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку та чинних програмових вимог ДНЗ.
Завдання	забезпечити теоретичну, практичну й методичну підготовку студентів до роботи з дітьми різних вікових груп з математики; ознайомити з чинними програмами виховання дітей дошкільного віку; закріпити основні методи, принципи, засоби форм роботи вихователя та проведення методичної роботи в ДНЗ; поглибити й удосконалити отримані теоретичні знання на навчальній і виробничій практиках.
Викладацький	Лекції – к.п.н., доцент Чупахіна С.В.

склад	Практичні заняття – к.п.н., доцент Чупахіна С.В.
Тривалість	120 год.
Оцінювання	Залік, екзамен

Назва дисципліни	**Основи дефектології та логопедії**
Статус	Цикл фундаментальної та природничо-наукової підготовки
Рік/семестр	2-3/3-6
Мета	озброїти студентів теоретичними та практичними знаннями з основ дефектології та логопедії відповідно до вікових й індивідуальних особливостей розвитку дітей дошкільного і молодшого шкільного віку; ознайомити з сучасними психолого-педагогічними та медичними дослідженнями щодо аномалій розвитку дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, корекційно-виховної роботи з дітьми означеної популяції; поглибити та удосконалити отримані теоретичні знання на навчальній і виробничій практиках в ДНЗ
Завдання	ознайомити студентів з принципами і методами дефектології та загальною характеристикою дітей з психофізичними вадами розвитку; ознайомити студентів з основними методами дефектологічного дослідження; сформувати практичні навички та вміння при застосуванні дефектологічних діагностичних методик, навчитись інтерпретувати одержані дані відповідно до завдання, складати висновок на основі одержаних результатів; розробляти рекомендації для корекційної роботи з дитиною.
Викладацький склад	Лекції – к.п.н., доцент Чупахіна С.В. Практичні заняття – к.п.н., доцент Кравець Н.С.
Тривалість	300 год.
Оцінювання	залік, екзамен

8. ФАХОВЕ СПРЯМУВАННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ ОР «БАКАЛАВР» 012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

Напрям підготовки «Дошкільна освіта»

Бакалавр дошкільної освіти повинен знати:

- основні вчення в галузі гуманітарних та соціально-економічних наук, етичні та правові норми, які регулюють ставлення людини до суспільства, оточуючого середовища;
- сутність та соціальне значення своєї майбутньої професії;
- мати цілісне уявлення про процеси та явища, що відбуваються в суспільстві та природі, про методи їх пізнання, уміти користуватись ними при вирішенні відповідних освітньо-виховних завдань;
- наукове уявлення про здоровий спосіб життя, володіти вміннями та навичками здорового фізичного самовдосконалення;
- культуру мислення, знати його загальні закони, бути здатним у письмовій чи усній формі правильно оформити свої думки.

Бакалавр дошкільної освіти повинен вміти:

- аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси, вміти використовувати методи означених наук у своїй професійній і соціальній діяльності, а також:
- організовувати свою працю на науковій основі, використовувати найновітніші методи;
- володіти знаннями основ виробничих відносин, готовністю до кооперації з колегами та до роботи в колективі, знати основи педагогічної майстерності;
- бути спроможним в умовах розвитку науки і мінливої соціальної практики до переоцінки накопиченого досвіду, аналізу своїх можливостей, уміти набувати нові знання, використовувати сучасні інформаційні освітянські технології;
- узагальнювати досвід, упроваджувати кращий педагогічний досвід у практику власної роботи з дітьми;
- підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність;
- здійснювати психолого-корекційний вплив на дітей, які мають деякі відставання в розвитку, що знаходяться у кризовому стані та конфліктних ситуаціях.

Компетенція, щодо вирішення проблем та задач соціальної діяльності, інструментальних, загальнонаукових та професійних задач	**Зміст уміння**
1	**2**
Компетенції соціально-культурні	
Інтелігентність, дотримання етичних норм поведінки	Уміння дотримуватися кодексу професійної етики АСМ, керуватися моральними нормами і цінностями,

	дотримуватися правил етикету.
Відповідальність, турбота про якість роботи, що виконується	Відповідально ставитись до результатів діяльності
Чесність	Виявити високі моральні якості: правдивість, відвертість, сумлінність, ретельне виконання обов'язків
Адаптивність і комунікабельність	Уміння адаптуватися до роботи за конкретною професією (спеціальністю) до нових факторів середовища, уміння спілкуватися, готовність до взаємодії
Ініціативність, наполегливість у досягненні мети	Уміння знаходити нові, творчі рішення і засоби їх здійснення, діяти впродовж тривалого часу, попри труднощі, виявляти гнучкість у подоланні перешкод
Порядність	Відсутність схильності до аморальних, асоціальних учинків
Організованість	Уміння раціонально використовувати та нормувати свій час з мінімізацією його витрат; дисциплінованість, обов'язковість, відповідальність за свої рішення
Працездатність, здатність до самовдосконалення	Уміння саморозвитку відповідно до особистісних потреб, удосконалювати інтелектуальні здібності, формувати готовність до максимального вияку своїх можливостей
Креативність, здатність до системного мислення	Здатність до генерації нових ідей і варіантів розв'язання завдань; експериментування, оригінальності, конструктивності, раціональності та простих рішень
Дисциплінованість	Знання та вміння дотримуватись порядку, правил, норм, вимог, які підлягають точному та неухильному виконанню
Здатність до критики й самокритики	Уміння виявляти недоліки та помилки, виправляти їх, розв'язувати протиріччя
Загальнонаукові компетенції	
Базові знання основ філософії, психології, педагогіки, що сприяють	Уміння використовувати базові знання основ філософії, психології,

розвитку загальної культури й соціалізації особи, схильності до естетичних цінностей та уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності	педагогіки у професійній і соціальній діяльності
Базові знання у галузі дошкільної освіти та уміння їх реалізовувати у науково-дослідній і професійній діяльності	Уміння застосовувати базові знання у галузі дошкільної освіти у науково-дослідній і професійній діяльності
Інструментальні компетенції	
Спілкування державною мовою	Досконале володіння усною та писемною державною мовою
Захист своїх прав на основі норм чинного законодавства і демократичних принципів	Використання знань про норми чинного законодавства України
Активна участь у покращенні стану довкілля, забезпечення здоров'я людини, якості та безпеки її життя і діяльності на підставі стратегії сталого розвитку людства	Здатність жити і діяти в умовах демократії, гласності, плюралізму думок, спілкуватися і взаємодіяти з людьми на основі права і демократії
Захист дітей і молоді від будь-яких форм фізичного (психічного) насилля, запобігання вживання ними алкоголю і наркотиків	Участь у суспільно-громадській діяльності
Професійні компетенції	
Створення раціонального виховного простору для успішного виховання дітей на засадах національної культури і духовності, повноцінного і всебічного їх розвитку, етнічної соціалізації	Уміння ефективно використовувати спадщину народної та класичної педагогіки. Виховувати інтерес дітей до духовних, історичних і культурно-національних цінностей. Уміння створювати довірливу атмосферу в дитячому колективі, контактувати з дітьми та їхніми батьками, проектувати педагогічний процес, модифікуючи загальні цілі й завдання виховання відповідно до конкретної вікової групи і кожного вихованця із урахуванням особливостей розвитку
Забезпечення охорони життя і зміцнення здоров'я дітей, створення педагогічних умов для їх позитивного емоційного і фізичногорозвитку. Профілактика стану здоров'я дітей	Уміння надавати першу медичну допомогу, здійснювати загартовуючі та оздоровчі заходи; доглядати за дітьми, організовувати різні режимні процеси та життєдіяльність із урахуванням вікових та

	індивідуальних особливостей дітей, передбачати втому
Створення педагогічних умов для організованих форм діяльності з дітьми, їх самостійного інтелектуального і особистісного розвитку. Використання активних форм і методів організації пізнавальної діяльності, які сприятимуть розвитку пізнавальної активності, формуванню умінь і навичок навчальної діяльності та компетентності дітей, відповідно до вимог щодо їхньої готовності до навчання у школі	Уміння знаходити раціональні рішення у визначенні логічної структури заняття, розподілу дітей, добирати навчальні матеріали форми і методи організації пізнавальної діяльності відповідно до конкретної освітньої мети і рівня розвитку дітей
Розробка і реалізація змісту виховання та навчання, відбір форм і методів, спрямованих на формування позитивного ставлення дитини до природи, навколишнього світу, інших людей і до себе, інтересу до культури та способів її пізнання. Організація життєдіяльності дітей, використання інноваційних технологій у досягненні освітніх цілей	Уміння проектувати діяльність на основі особистісно-орієнтованого компетентнісного та діяльнісного підходів, чітко формулювати виховну мету і завдання її досягнення, планувати структуру педагогічного процесу, використовувати ефективні форми і методи виховання дітей, обирати оптимальні способи організації їхньої діяльності і засобів впливу у конкретних педагогічних умовах
Організація педагогічного процесу в ДНЗ, використання ефективних форм, які забезпечують повноцінний розвиток дітей, моделювання і керівництво різними видами їх діяльності, педагогічні умови розвитку їхньої поведінки та активності. Встановлення гуманних, морально-етичних взаємин в соціальному оточенні	Уміння швидко ухвалювати рішення і знаходити гуманні засоби педагогічного впливу на дітей (дитячий колектив); організовувати навчально-виховний процес, добирати ефективні способи виховного впливу, доцільні форми та методи навчання і виховання дітей, аналізувати умови педагогічної діяльності, проектувати і планувати її оптимальне забезпечення
Визначення стану педагогічного процесу і завдань навчально-виховної роботи з дітьми, рівня їхнього розвитку; оцінка наслідків вибору рішень і дій у педагогічній діяльності у співпраці з батьками; визначення підсумків власної роботи та їх	Уміння виявляти потреби та інтереси дітей; діагностувати розвиток розумових і фізичних здібностей; здійснювати диференційований підхід до навчання і виховання дітей

відповідності вимогам часу. Використання діагностичних і корекційних методик	
Забезпечення єдності роботи ДНЗ із сім'ями, задля створення розвивального середовища, сприятливого для самостійного і творчого особистісного розвитку кожної дитини. Підвищення педагогічної культури батьків. Регулювання і узгодження виховних можливостей ДНЗ і сім'ї. Співробітництво зі школою	Уміння співпрацювати з сім'ями дітей, пропагувати педагогічні знання у середовищі батьків, залучати їх до вирішення завдань навчання і виховання дітей, спостерігати за їхньою діяльністю і взаєминами із батьками з метою виявлення позитивних (негативних) явищ, встановлення причин та визначення доцільних шляхів їх подолання
Вибір ефективних способів спілкування з дітьми, їхніми батьками та колегами. Встановлення міжособистісного спілкування і взаємин з дітьми. Організація різних видів спілкування дітей, формування їх соціального досвіду. Розвиток комунікативної активності дітей	Уміння добирати доцільні способи спілкування із вихованцями та форми організації їхніх міжособистісних стосунків. Уміння працювати у тісному контакті з помічником вихователя, музичним керівником та колегами
Оновлення і збагачення навчально-виховного процесу на основі результатів дослідницької роботи. Вивчення індивідуальних особливостей дітей, збір і аналіз прикладів їхньої поведінки, встановлення причин і наслідків учинків вихованців, проектування розвитку кожної дитини і дитячого колективу, загалом	Уміння прогнозувати результати навчання і виховання дітей, планувати і залучати вихованців до різних видів діяльності, аналізувати педагогічні ситуації та явища, поведінку дітей і власні дії, передбачати результат педагогічного впливу індивідуально та колективно, заздалегідь виявляти можливі утруднення у навчанні й вихованні дітей, проектувати розвиток особистості кожної дитини і дитячого колективу, загалом
Стійка спрямованість на самореалізацію у професійній діяльності	Уміння аналізувати нормативні документи, методичну та наукову літературу, передовий досвід, інноваційні педагогічні технології, результати психолого-педагогічних досліджень. Уміння їх доцільного впровадження у навчально-виховний процес

Підтримка і захист дітей-сиріт. Вибір змісту, форм і методів побудови дидактичного та виховного процесу відповідно до специфіки навчального закладу. Забезпечення комплексної реабілітації відповідно до індивідуальних потреб дітей. Координація власних дій з медичною, логопедичною, соціальною та іншими службами	Уміння впливати на дітей з метою психокорекції поведінки у конфліктних ситуаціях; використовувати технології і методики усунення відхилень у поведінці та у розвитку дітей
Організація розвивального середовища, створення дидактико-матеріальної бази для організації різних видів колективної і самостійної діяльності та розваг дітей	Уміння виготовляти дидактичні посібники і користуватися ними у різних формах навчального процесу з метою його оптимізації
Оптимальна реалізація фахових знань і умінь у професійній діяльності	Володіння спеціальними уміннями співу, танцю, виразного розповідання, декламування, артистичні уміння тощо

9. ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Авторитет (лат. autorias – влада) – вплив особи, заснований на знаннях, моральних чеснотах, життєвому досвіді.

Акселерація (лат. acceleratio – прискорення) – прискорений розвиток і збільшення антропометричних показників людини.

Аналітичні вміння - вміння аналізувати і діагностувати рівень розвитку ігрової діяльності групи загалом і кожної дитини зокрема.

Базисна довіра до світу – уявлення дитини про надійність дорослих. емоційна близькість із ними.

Бесіда – метод отримання Інформації за допомогою словесного спілкування дослідника з дитиною з метою виявлення фактів, що характеризують її особистісні прояви (інтереси, знання, ставлення та ін.).

Будівельно-конструкційні ігри – різновид творчих ігор. у яких діти відображають навколишній предметний світ. самостійно зводячи споруди і обігруючи їх.

Валеологія – наука про збереження і зміцнення здоров'я.

Вередування – скоромінущі несправедливі бажання, прояви невиправданого незадоволення.

Вид діяльності – характеристика об'єднання ресурсів (устаткування, робочої сили, технологічних засобів, сировини та матеріалів) та виробничого процесу для створення виробництва конкретної продукції та надання послуг.

Вимога – норма, правило, якому хто- чи що-небудь повинні підлягати.

Виробнича функція (трудова, службова) – коло обов'язків, які виконує фахівець у відповідності до займаної посади, та які визначаються посадовою інструкцією або кваліфікаційною характеристикою.

Виховання – процес цілеспрямованого формування особистості дитини.

Вища освіта – рівень освіти, який здобувається особою у вищому навчальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на базовій загальній середній освіті та повній загальній середній освіті й завершується здобуттям особою певної академічної або (та) професійної кваліфікації за підсумками державної атестації в акредитованому закладі.

Вищий навчальний заклад – освітній, освітньо-науковий заклад, який заснований і діє відповідно до законодавства України про освіту, реалізує відповідно до наданої ліцензії освітньо-професійні програми вищої освіти за певними освітніми та освітньо-кваліфікаційними рівнями, забезпечує навчання, виховання та професійну підготовку громадян відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей та нормативних вимог у галузі вищої освіти, а також здійснює наукову та науково-технічну діяльність.

Вікова педагогіка – наука, що вивчає закономірності навчання і виховання дітей різних вікових груп.

Впертість – свідоме намагання дитини виконувати свої несправедливі бажання.

Вторинна статева ідентифікація – усвідомлення свого соціального призначення як чоловіка або жінки і відповідної поведінки в сім'ї, суспільстві.

Галузь (в економіці) – сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах виробничої діяльності.

Галузь знань – група напрямів підготовки, споріднених за ознакою спільності узагальнених структур діяльності.

Гра – один з найцікавіших видів людської діяльності, провідна діяльність дошкільника, засіб його всебічного розвитку, важливий метод виховання.

Гра-драматизація – зображування, розігрування в особах літературних творів зі збереженням послідовності епізодів.

Гуманізація виховання – олюднення виховних стосунків, визнання цінності дитини як особистості. Її прав на соціальний захист, щастя, розвиток здібностей, індивідуальності.

Гуманність (лат. humanos – людяний, людський) – увага до людей. прагнення добрих стосунків з ними. готовність надавати допомогу, виявляти співчуття і співпереживання.

Державна акредитація вищого навчального закладу – процедура надання права вищому навчальному закладу певного типу провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог державних стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Державна атестація випускників вищих навчальних закладів – процедура встановлення відповідальності рівня якості освіти та професійної підготовки після завершення навчання з певного освітньо-кваліфікаційного рівня вимогам державних стандартів вищої освіти.

Державний стандарт вищої освіти – сукупність норм, які визначають зміст вищої освіти, зміст навчання, засоби діагностики якості вищої освіти та нормативний термін навчання.

Державні стандарти вищої освіти є основою оцінки освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня громадян незалежно від форм одержання вищої освіти. Відповідальність освітніх послуг державним стандартам вищої освіти визначає якість освітньої та наукової діяльності вищих навчальних закладів.

Дефектологія (лат. defectus – вада і грец. logos – слово, вчення) – наука, що досліджує різноманітні аспекти навчання і виховання дітей із проблемами фізичного та психічного розвитку.

Дидактика (грец. didactikos – повчальний) – наука про навчання, його закони і закономірності, принципи і зміст, методи І форми організації.

Дидактична гра – система впливів, спрямована на формування у дитини потреби в знаннях, активного інтересу до того, що може стати їх новим джерелом, удосконалення пізнавальних умінь і навичок.

Дисциплінованість – здатність свідомо виконувати правила поведінки, обов'язки, доручення в сім'ї та дитячому садку.

Диференціація навчання – підбір змісту, методів і форм навчання залежно від особливостей дітей.

Діяльність (діяльність людини) – динамічна система взаємодій людини з всесвітом, в яких вона досягає свідомо поставлених цілей, що з'являються внаслідок виникнення у неї певних потреб. У процесі діяльності людина перетворює природу, роблячи тим самим з себе суб'єкт діяльності, а з явищ природи, якими вона оволоділа, об'єкти своєї діяльності.

У процесі історичного розвитку суспільства формуються та розвиваються різні види діяльності людини – характеристики діяльності з точки зору способів і форм її здійснення. Вид діяльності визначається станом взаємодії фахівця з узагальненим об'єктом діяльності протягом всього циклу його існування.

Дошкільна дидактика – теорія навчання дітей дошкільного віку, яка визначає мету, розробляє зміст, методи й форми організації навчання дітей.

Дошкільна педагогіка – наука про закономірності виховання і навчання дітей від народження до вступу до школи.

Дошкільний навчальний заклад – заклад освіти дітей від двох місяців до шести (семи) років, який здійснює догляд, оздоровлення, виховання і навчання дітей.

Енциклопедичне навчання – навчання дітей дошкільного віку.

Естетика (грец. aisthetikos – чуттєво сприйманий) – наука про загальні закономірності художнього освоєння дійсності людиною, суть і форми відображення дійсності й перетворення життя за законами краси.

Естетична діяльність (практика) – безперервний процес формування і реалізації певних творчих умінь, навичок, здібностей, гармонізації себе і світу.

Естетична культура особистості – своєрідний сплав особистісних якостей, які обумовлюють критерії оцінювання нею прекрасного і потворного. вияв чуття міри у власній творчості.

Естетична освіта – процес засвоєння мистецьких знань, умінь і навичок.

Естетична свідомість – сукупність поглядів, знань, суджень, оцінок, ідей, ідеалів.

Естетичне виховання – послідовне формування у дітей естетичного ставлення до життя, розвиток сприймання і розуміння прекрасного у мистецтві, природі, взаєминах людей, художніх потреб і здатності до художньої творчості.

Естетичне почуття – спричинені взаємодією з естетичними цінностями (творіннями природи і людського таланту) емоції людини.

Естетичне сприймання – процес відображення сутності предметів і явищ естетичної дійсності, співвідношення сприйнятого зі сповідуваними особистістю критеріями.

Естетичний ідеал – соціальне обумовлений взірець досконалості, який є орієнтиром в оцінюванні естетичних явищ і власної художньо-творчої діяльності.

Естетичний розвиток особистості – процес становлення і вдосконалення естетичної свідомості та естетичної діяльності особистості.

Естетичний смак – здатність особистості до індивідуального відбору із сукупності естетичних явищ і предметів тих, які найбільше відповідають її поглядам та ідеалам, породжують позитивні відчуття в процесі сприймання.

Естетичні погляди – думки, судження, уявлення про прекрасне і потворне, які е основою ставлення до явищ буття загалом і явищ мистецтва зокрема.

Естетичні потреби – внутрішня необхідність в осягненні певних естетичних цінностей і розвитку певних умінь.

Естетичне ставлення – здатність до емоційного переживання, активного засвоєння художнього досвіду, самостійного навчання, пошукових дій, спеціальних художніх й творчих здібностей.

Етичні бесіди – розмови вихователя з дітьми на моральні теми під час занять, у повсякденному житті.

Етнізація (грец. ethnikos – племінний, народний) – природне входження дітей у духовний світ свого народу, нації як елементу загальнолюдської культури, позбавлене національної обмеженості та егоїзму.

Етнопедагогіка (грец. ethnos – народ і paidagogske – наука про виховання і навчання людини) – наука про досвід народу у вихованні підростаючих поколінь, відображений у морально-етичних ідеалах, поглядах на мету і засоби формування людини, у сукупності народних засобів, умінь і навичок виховання дітей.

Задача діяльності – мета діяльності, що задана в певних умовах і може бути досягнута в результаті визначеної структури діяльності.

Є три види задач діяльності:

- **професійні задачі** – задачі діяльності, що безпосередньо спрямовані на виконання завдання (завдань), яке (які) поставлено(і) перед фахівцем як професіоналом;
- **соціально-виробничі задачі** – задачі діяльності, що пов’язані з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі (наприклад, інтерактивне та комунікативне спілкування тощо);
- **соціально-побутові задачі** – задачі діяльності, що виникають у повсякденному житті і пов’язані з домашнім господарством, відпочинком, родинним спілкуванням, фізичним і культурним розвитком тощо і можуть впливати на якість виконання фахівцем професійних та соціально-виробничих задач.

Закономірності педагогічного процесу – об’єктивні, стійкі й істотні зв’язки, які зумовлюють ефективність навчання, виховання, розвитку особистості дитини.

Заняття – форма дошкільного навчання, за якої вихователь, працюючи з усією групою дітей у встановлений режимом час, організовує і спрямовує пізнавальну діяльність з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини.

Звичаї – безпосередні приписи певних дій у конкретних ситуаціях, що відтворюють сімейні стосунки у життєдіяльності наступних поколінь.

Здатність – психічний та фізичний стан індивіда, в якому він готовий до успішного виконання певного виду продуктивної діяльності.

Здібність – особливості індивіда, що є суб'єктивними умовами успішного здійснення певного виду продуктивної діяльності. Здібності пов'язані із загальною спрямованістю особи, з її нахилом до тієї чи іншої діяльності.

Зміст розумового виховання – формування у дітей певного обсягу знань про предмети і явища (суспільне життя, природу, людину тощо), способів мислительної діяльності (вміння спостерігати, аналізувати, порівнювати. узагальнювати).

Змістова цілісність – відображення у меті й змісті освіти досвіду людства у взаємозв'язку знань (в тому числі про способи дій), умінь і навичок досвіду творчої діяльності, досвіду емоційно-ціннісного ставлення до світу.

Зміст освіти – обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей особи, що формуються у процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва.

Зміст навчання – структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації.

Індивідуально-психологічні відмінності – стійкі особливості психічних процесів, за якими люди відрізняються один від одного.

Ініціативність – самостійність дитини у виборі дії, прийнятті рішення, що дає їй змогу відчути себе джерелом дії.

Інтерв'ю (англ. interview – зустріч, бесіда) – усне опитування.

Кваліфікація – здатність особи виконувати завдання та обов'язки відповідної роботи. Кваліфікація вимагає певного освітньо-кваліфікаційного рівня. Кваліфікація визначається через назву професії.

Клас задачі діяльності – ознака рівня складності задач діяльності, які вирішуються фахівцем. Всі задачі діяльності розподіляються на три класи:

- **стереотипні задачі діяльності** – передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що характеризується однозначним набором добре відомих, раніше відібраних складних операцій і потребує використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації;
- **діагностичні задачі діяльності** – передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання рішення по застосуванню відповідних операцій і потребує використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації;
- **евристичні задачі діяльності** – передбачають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання рішень і потребує використання великих масивів оперативної та раніше засвоєної інформації.

Класична педагогіка – педагогіка, яка орієнтувалася на засади античної культури, дотримувалася формально-граматичних принципів, зосереджувалася на вивченні латинської та грецької мов. згодом – природничих предметів.

Концепція самоцінності дошкільного дитинства – вчення, згідно з яким окремі психічні функції розвиваються не самостійно та автономно, а у взаємозв'язку як якість цілісної, наділеної природними задатками особистості дитини.

Компетентність – необхідний обсяг і рівень знань та досвід в певному виді діяльності.

Космологізм (грец. kosmos – Всесвіт) – сприймання космосу як втілення гармонії, краси, творчості людини.

Культура поведінки – сукупність корисних, стійких форм щоденної поведінки у побуті, спілкуванні, різних видах діяльності.

Ліцензування вищого навчального закладу – процедура визнання спроможності вищого навчального закладу провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог державних стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Логічне мислення – операції порівняння, синтезу, аналізу, узагальнення. абстрагування, дедуктивних (від загального до часткового) та індуктивних (від часткового до загального) його форм.

Материнська школа – виховання дітей від народження до 6 років, коли закладаються основи фізичного, розумового і морального розвитку особистості.

Метод навчання – система послідовних способів взаємопов'язаної діяльності педагога і дітей, спрямована на досягнення навчально-виховних завдань.

Методи морального виховання – способи педагогічної взаємодії, за допомогою яких здійснюється формування особистості відповідно до мети і завдань морального виховання і вікових особливостей дітей.

Методи педагогічного дослідження – сукупність прийомів, операцій. спрямованих на вивчення педагогічних явищ і розв'язання різноманітних науково-педагогічних проблем.

Методика педагогічного дослідження – комплекс теоретичних та емпіричних (заснованих на досвіді) методів, поєднання яких забезпечує найдостовірніше дослідження такого складного і багатофункціонального об'єкта, як процес виховання.

Методологічні принципи педагогіки – основні положення, на яких ґрунтується дослідницьке і практичне перетворення педагогічних систем.

Мислення – пов'язаний із мовленням психічний процес пошуків і відкриттів нового, узагальненого відображення дійсності в процесі її аналізу і синтезу,

Моніторинг (англ. monitoring – спостереження) – збір, оброблення та аналіз інформації про хід дослідження, його проміжні та остаточні результати.

Мораль (лат. moralis – моральний, від mos (moris) – звичай, воля, закон, властивість) – система поглядів, уявлень, норм, оцінок, які регулюють поведінку людей; форма суспільної свідомості.

Моральне виховання – цілеспрямована взаємодія дорослого і дитини з метою формування моральних почуттів і якостей, засвоєння моральних норм і правил, розвитку моральних мотивів і навичок поведінки.

Моральний реалізм дитини – концепція, згідно з якою у дітей дошкільного віку значно вище розвинута логіка моральних суджень, ніж моральні почуття.

Моральний розвиток – рівень засвоєння уявлень про моральні норми, сформованості моральних почуттів і моральної поведінки.

Моральні інстанції (лат. instantia – безпосередня близькість) – прагнення поводитися згідно з моральними нормами не тому що цього вимагають дорослі (батьки, вихователі), а тому. що це приємно для себе й інших.

Моральні почуття – стійкі переживання у свідомості людини, які зумовлюють її вольові реакції, ставлення до себе. інших людей, явищ суспільного буття.

Навичка – дії, що виконуються при здійсненні певної діяльності, котрі, завдяки численним повторенням стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Навчальна діяльність – особлива форма активності дитини, зорієнтована на зміну себе як суб’єкта учіння.

Навчання – спільна діяльність педагога і дитини, зорієнтована на засвоєння знань, умінь 1 навичок, способів пізнавальної діяльності.

Напрям підготовки за професійним спрямуванням у вищій освіті – група спеціальностей із спорідненим змістом освіти та професійної підготовки.

Народна дидактика – досвід народу в розумовому вихованні, формуванні основ світогляду підростаючого покоління.

Народна дидактика – складова частина етнопедагогіки, яка об’єднує педагогічні знання і досвід народу в навчанні дітей.

Народна педагогічна деонтологія (грец. deon (deontos) – потрібне. необхідне і logos – слово, вчення) – етична сфера думок і вчинків кожної людини.

Народна фамілістика – знання і досвід будівництва міцної та здорової сім’ї.

Народне дитинознавство – ставлення народу до дітей, виховні чинники формування особистості у дошкільному віці.

Народні звичаї – усталені правила поведінки; те, що стало звичним. визнаним, необхідним; форма виявлення народної традиції (як вітатися, як ходити в гості та ін.).

Народні ігри – прадавній засіб виховання і навчання дітей; нескінченне джерело духовних сил, патріотичних почуттів, формування характеру і світогляду дошкільнят.

Народні традиції – досвід, звичаї, погляди, смаки, норми поведінки, що склалися історично і передаються з покоління в покоління.

Народознавство – вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу.

Національна самосвідомість – відчуття належності до певної нації. яке виявляється в етнічному самовизначенні (віднесенні себе до певної етнічної групи).

Національний дитячий садок – дошкільний заклад, який забезпечує трансляцію культури народу, сприяє етнізації особистості, засвоєнню духовних надбань нації.

Національні почуття – комплекс емоцій, які фіксують суб'єктивне ставлення людей до своєї нації. її потреб і форм життя, а також до інших народів.

Новація (лат. novatio – оновлення, зміна, від novo – оновлюю) – власне нове (метод, методика, технологія, програма тощо).

Об'єкт діяльності – процеси, або(та) явища, або(та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця (наприклад, двигун внутрішнього згоряння, організаційно-економічна система, технологія галузі тощо).

Обдарована дитина – дитина, яка вирізняється яскравими, очевидними, інколи визначними досягненнями або має внутрішні задатки для таких досягнень у певному виді діяльності.

Обдарованість – високий рівень загальних і спеціальних здібностей, які є передумовою творчих досягнень.

Операційно-технологічна цілісність – внутрішня цілісність процесів освоєння, організації змісту освіти і матеріальної бази. ділової взаємодії педагога і вихованців, освіти і самоосвіти.

Опіка – намагання відгородити дитину від життєвих реалій, випробувань, намагання вирішення всіх проблем за неї. задоволення її потреб і примх.

Організаційна цілісність – наслідок єдності процесів освоєння, організації змісту освіти і матеріальної бази; ділової взаємодії педагогів і вихованців щодо змісту освіти і в міжособистісному спілкуванні; самоосвіті та самовихованні.

Освітній рівень вищої освіти – характеристика вищої освіти за ознакою рівня сформованості якостей людини, що забезпечують її всебічний розвиток як особистості і достатніх для здобуття відповідної кваліфікації.

Освітній рівень **базової вищої освіти** – характеристика сформованості інтелектуальних якостей особи, що визначають її розвиток як особистості і є достатніми для здобуття особою кваліфікації бакалавра.

Освітній рівень **повної вищої освіти** – характеристика сформованості інтелектуальних якостей особи, що визначають її розвиток як особистості і є достатніми для здобуття особою кваліфікацій спеціаліста або магістра.

Освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти – характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості знань, умінь та навичок особи, що забезпечують її здатність виконувати завдання та обов'язки (роботи) певного рівня професійної діяльності.

Фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня **бакалавра** – особа, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула базову вищу освіту, фундаментальні та спеціальні уміння та знання щодо узагальненого об'єкту діяльності (праці), достатні для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певній галузі економічної діяльності. Бакалавр має освітній рівень базова вища освіта і призначений для виконання обмеженої кількості виробничих функцій, що пов'язані з циклом існування об'єкта його діяльності. Задачі діяльності, які вирішує бакалавр, припускають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання відповідних операцій.

Освітньо-професійна програма підготовки фахівця – державний нормативний документ, в якому узагальнюється зміст навчання, встановлюються вимоги до змісту, обсягу і рівня освіти та професійної підготовки фахівця за певною спеціальністю певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Пам'ять – процеси фіксування (запам'ятовування), зберігання, відтворення, забування індивідом його попереднього досвіду.

Пансофічна школа – школа всезагальної мудрості, яка оберігає людину від життєвих незгод, допомагає осягнути світло істини, досягти вищої мети життя.

Патріотизм (грец. patris – батьківщина) – любов людини до Батьківщини, відданість їй і своєму народу.

Педагогічна емпатія (з англ. empathy – співчуття) – співпереживання, адекватна реакція на вчинки й почуття дітей.

Педагогічна і психологічна компетентність – здатність зрозуміти потреби дітей, раціонально спрямувати зусилля і засоби на уміння бачити перспективи розвитку дитини.

Педагогічна інноватика – розроблення, освоєння та впровадження нових педагогічних технологій, методик, засобів.

Педагогічна культура батьків – компонент загальної культури, який акумулює в собі накопичений попередніми поколіннями досвід виховання дітей у сім'ї.

Педагогічна парадигма дитинства – сукупність характерних для суспільства на певному історичному етапі установок, цінностей, шляхів і механізмів їх реалізації в галузі педагогічної підтримки, освіти і виховання дітей.

Педагогічна рефлексія – вміння батьків аналізувати, критично оцінювати власну виховну діяльність, знаходити причини своїх педагогічних помилок.

Педагогічне дослідження – процес наукового визначення, вивчення та аналізу результатів актуальної педагогічної проблеми.

Педагогічне спостереження – спеціально організоване, цілеспрямоване, систематичне та планомірне сприйняття досліджуваного об'єкта в природних умовах повсякденного життя.

Педагогічний експеримент – комплексний дослідницький метод. суть якого полягає в дослідженні педагогічного явища у спеціально створених умовах, організованих ситуаціях.

Педагогічний процес – спеціально організована, динамічна взаємодія педагога і дітей, спрямована на забезпечення їх навчання, виховання, розвитку.

Педагогічні знання – уявлення батьків про вікову динаміку розвитку дитини, самоцінність періоду дошкільного дитинства, про основні завдання виховання.

Педагогічні інновації – створення, освоєння і використання педагогічних нововведень.

Педологія – наука про дітей; сукупність анатомічних, біологічних, соціологічних концепцій психологічного, фізичного розвитку дітей і молоді.

Первинна посада – посада, що не потребує від випускників навчального закладу попереднього досвіду професійної практичної діяльності.

Пермісивний стиль виховання – відсутність контролю за розвитком, вихованням і життєдіяльністю дитини, що може бути зумовлена надмірною любов'ю до неї, недостатнім досвідом батьків, побоюванням втручатися в її розвиток, переоцінкою її можливостей.

Перспективне планування – черговість вирішення поставлених завдань на тривалий період (навчальний рік. півріччя, квартал, місяць).

Перспективність навчання і виховання – визначення пріоритетних напрямів підготовки дітей до школи з урахуванням її потреб.

Поточне (календарне) планування - планування педагогічної роботи на термін від 1–2 днів до 1–2 тижнів, місяця, кварталу.

Правове виховання дітей – виховання, яке полягає у прищепленні їм елементарних правових знань, формуванні найпростіших навичок правової поведінки.

Предметно-ігрова діяльність – ігри, що допомагають усвідомлювати світ предметів, сприяють оволодінню новими об'єктами дійсності.

Прийом навчання – конкретна дія вихователя чи дитини.

Принцип навчання – основне вихідне положення теорії навчання. що випливає із його закономірностей, окреслює загальне спрямування навчального процесу, вимоги до його змісту, методики й організації.

Принцип наочності навчання – необхідність демонстрації дітям конкретних предметів, явищ, процесів, моделей.

Принцип свідомості й активності – використання методів навчання, які відкривають дитині можливості бути реальним суб'єктом процесу пізнання.

Принцип систематичності й послідовності – раціональне планування пізнавального матеріалу, дотримання логічної послідовності під час подання

його дітям, у повтореннях того, що вивчається, з метою глибшого його засвоєння.

Природовідповідна освіта дитини – забезпечення відповідних до її розвитку змісту, форм і методів навчання і виховання.

Проблема – ситуація під час діяльності, яка містить протиріччя наукового, організаційного або іншого характеру і являє собою перепони, що виникають при досягненні суб'єктом цілеспрямованого результату своєї діяльності.

Програма виховання і навчання – державний документ, який визначає цілі, завдання і зміст роботи з дітьми з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей.

Проектувальні (конструкційні) вміння – вміння проектувати рівень розвитку ігрової діяльності дітей у передбачуваній часовій перспективі.

Професія – здатність виконувати подібні роботи, які вимагають від особи певної кваліфікації. Професія вимагає визначеного кола знань та умінь.

Реактивність організму – здатність організму змінювати фізіологічні функції під впливом зовнішнього середовища.

Режисерські ігри – ігри дитини з іграшками та їх замінниками за створеним нею сюжетом.

Рівень професійної діяльності – характеристика професійної діяльності за ознаками опанування особою певної сукупності умінь та знань. У сфері праці розрізняють такі рівні професійної діяльності:

- **стереотипний рівень (рівень використання)** – уміння використовувати налагоджену систему (об'єкт діяльності) при виконанні певних задач діяльності та знання призначення об'єкту і його основних (характерних) властивостей;
- **операторський рівень** – уміння готувати (налагоджувати) систему і керувати нею при виконанні певних задач діяльності та знання принципу (основних особливостей) побудови і принципу дії системи на структурно-функціональному рівні;
- **експлуатаційний рівень** – уміння при виконанні певних задач діяльності тестувати та аналізувати роботу системи з метою виявлення та усунення пошкоджень і знання методів аналізу функціонування системи та методів аналізу, пошуку та усунення пошкоджень;
- **технологічний рівень** – уміння при виконанні певних задач діяльності здійснювати розробку систем, що відповідають заданим характеристикам (властивостям), і знання методів синтезу та технологій розробки систем та способів їх моделювання;
- **дослідницькій рівень –** уміння проводити дослідження систем з метою перевірки їх відповідності заданим властивостям, уміння обирати з множини систему, що дозволяє найбільш ефективно вирішувати задачі діяльності, знання методики дослідження систем та методів оцінки ефективності їх застосування при вирішенні конкретних задач.

Рівень розумової активності – здатність дитини самостійно ставити пізнавальні завдання та знаходити способи їх вирішення.

Робота – певні завдання та обов'язки, що виконані, виконуються чи повинні бути виконані однією особою.

Розвивальне середовище – комплекс психолого-педагогічних. матеріально-технічних. санітарно-гігієнічних, ергономічних, естетичних умов. Що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі.

Розумове виховання – систематичний, цілеспрямований вплив дорослих на розумовий розвиток дитини з метою формування системи знань про навколишній світ, розвитку пізнавальної діяльності, здатності до самостійного пізнання.

Розумовий розвиток – ступінь розвитку в дитини пізнавальних процесів (відчуттів і сприймання, мислення та мовлення, пам'яті й уяви), сформованість уміння міркувати, обґрунтовувати свої думки, діяти адекватно до вимог старших, виявляти інтерес до пізнання навколишнього середовища, здатність швидко і правильно розуміти те, що їй говорять, вибудовувати власні судження, користуватися поняттями й узагальненнями.

Самоспостереження – цілеспрямоване фіксування об'єктом педагогічного дослідження себе самого: думок, почуттів, душевного стану.

Свобода – усвідомлена поведінка і діяльність у конкретному правовому полі.

Свобода волі – здатність особи самостійно приймати рішення і діяти на свій розсуд.

Сенсорне (лат. sensorsum – орган чуттів, від sensus – відчуття) виховання – система педагогічних впливів, спрямованих на формування способів чуттєвого пізнання, вдосконалення відчуттів і сприймань.

Сенсорний розвиток дитини – розвиток її відчуттів і сприймання. формування уявлень про властивості предметів (форму, колір, розмір, положення у просторі тощо).

Сенсорні еталони – зразки якостей предметів, створені людством у процесі суспільно-історичного розвитку.

Система виховання – сукупність взаємопов'язаних цілей і принципів організації виховного процесу, методів і прийомів поетапної реалізації у рамках певної соціальної структури (сім'ї, дитячого садка, школи, вузу, держави).

Систематизація знань – об'єднання, групування предметів і явищ за характерною або суттєвою ознакою.

Систематизовані знання – організовані у певній послідовності й повноті знання, що дає змогу розглядати і використовувати їх як єдине ціле.

Сім'я – мала соціально-психологічна група, члени якої пов'язані шлюбними або родинними стосунками, спільністю побуту і взаємною моральною відповідальністю.

Сімейна педагогіка – галузь педагогіки, яка вивчає закономірності виховання дітей у сім'ї.

Соціальна компетентність дитини – відкритість до світу людей як потреба особистості, навички соціальної поведінки, готовність до

сприймання соціальної інформації, бажання пізнавати людей, робити добрі вчинки.

Соціальна педагогіка – галузь педагогіки, яка вивчає закономірності становлення і розвитку особистості в процесі навчання і виховання у різних соціальних інститутах.

Соціально-психологічна адаптація до школи – активне пристосування дитини до класу, вчителя, свого місця у школі.

Спадкоємність навчання і виховання – врахування школою рівня знань, умінь і навичок дітей, подальший їх розвиток; перехід від навчально-ігрової діяльності до навчальної.

Спеціальність – категорія, що характеризує:

- у сфері освіти – спрямованість і зміст навчання при підготовці фахівця (визначається через об'єкт діяльності або функцію та предмет діяльності фахівця і відображає, насамперед, вид його діяльності і сферу застосування його праці);
- у сфері праці – особливості спрямованості і специфіку роботи в межах професії (зміст задач професійної діяльності, що відповідають кваліфікації).

Навчання за певною спеціальністю на освітньо-кваліфікаційних рівнях бакалавра, спеціаліста або магістра передбачає вивчення узагальненого об'єкта діяльності фахівця, виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності, таких, що задовольняють вимоги сфери праці до спеціальності.

Спеціалізація за спеціальністю – категорія, що характеризує відміни окремих задач діяльності фахівця за ознаками різниці засобів, або(та) продуктів, або(та) умов діяльності в межах спеціальності. Ці окремі задачі характерні для відносно невеликих груп фахівців в межах спеціальності.

Спільна праця – складний різновид колективної діяльності, що передбачає досягнення спільного результату шляхом виконання послідовних трудових дій над певним об'єктом, який переходить від одного учасника трудового процесу до іншого.

Спостереження – цілеспрямоване збирання фактів про предмети і явища дійсності, поведінку і діяльність особистості з метою їх аналізу і тлумачення.

Спрямованість особистості – система мотивів поведінки людини.

Статеве виховання – засвоєння знань про взаємини статей, формування культури статевої поведінки.

Ступінь компетентності – комплекс особистісних якостей і властивостей, потреб і здібностей, елементарних теоретичних уявлень, що становлять систему знань дитини, життєво важливих практичних умінь, які гарантують здатність реалізувати можливості розвитку особистості.

Суспільний ідеал – уявлення про те, яка особистість відповідає вимогам суспільства.

Сюжетно-рольова гра – образна гра за певним задумом дітей, який розкривається через відповідні події (сюжет, фабула) і розігрування ролей.

Талант – поєднання особливих здібностей, завдяки яким людина створює значущі, новаторські продукти діяльності.

Творчі ігри – ігри, які придумують самі діти. відображаючи у них враження від пізнання навколишнього світу.

Теорії розвивального навчання – сукупність принципів, методів. прийомів навчання, спрямованих на ефективний розвиток психічних функцій, особистісних якостей дітей.

Терморегуляція (грец. themos– теплий і лат. regulo – упорядковую) – здатність організму зберігати температуру тіла на певному рівні незалежно від зміни її у навколишньому середовищі.

Тестування (англ. test – випробовування) – метод діагностики, який використовує стандартизовані запитання і завдання, що мають визначену шкалу значень.

Тип діяльності – характеристика професійної діяльності з точки зору способів і форм її здійснення. Визначається станом взаємодії фахівця з об'єктом діяльності – системою, що характеризується однаковою узагальненою метою (продуктом) діяльності.

Типова задача діяльності – узагальнена задача діяльності, що є характерною для більшості виробничих або соціальних ситуацій і не містить конкретних даних, а отже, не має конкретного розв'язку (можуть бути визначені тільки шляхи вирішення).

Трудове виховання – цілеспрямований процес формування у дітей трудових навичок і вмінь, поваги до праці дорослих, звички до трудової діяльності.

Увага – спрямованість і зосередженість особистості, що передбачає підвищення рівня сенсорної, інтелектуальної, рухової активності індивіда.

Уява – процес створення людиною образів об'єктів на основі попереднього досвіду.

Узагальнений об'єкт діяльності фахівця з вищою освітою – природна чи штучна система, що розвивається. Характерні етапи цього розвитку визначають цикл взаємодії фахівця і системи.

Уміння – здатність людини виконувати певні дії при здійсненні тієї чи іншої діяльності на основі відповідних знань. Уміння поділяються за видами:

- **предметно-практичні** – уміння виконувати дії щодо переміщення об'єктів у просторі, зміни їх форми тощо. Головну роль у регулюванні предметно-практичних дій виконують перцептивні образи, що відображають просторові, фізичні та інші властивості предметів і забезпечують керування робочими рухами відповідно до властивостей об'єкта та завдань діяльності;
- **предметно-розумові** – уміння щодо виконання операцій з розумовими образами предметів. Ці дії вимагають наявність розвиненої системи уявлень і здатність до розумових дій (наприклад, аналіз, класифікація, узагальнення, порівняння тощо);
- **знаково-практичні** – уміння щодо виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Прикладами цих дій є письмо, прокладання курсу по карті, одержання інформації від пристроїв тощо;

- з**наково-розумові** – уміння щодо розумового виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Наприклад, дії, що є необхідними для виконання логічних та розрахункових операцій. Ці дії дозволяють вирішувати широке коло задач в узагальненому вигляді.

Фізичне виховання дітей дошкільного віку – систематичний вплив на організм дитини з метою його морфологічного і функціонального вдосконалення, зміцнення здоров'я, формування рухових навичок і фізичних якостей.

Фізичний розвиток – процес зміни морфологічних і функціональних ознак організму, основою якого є біологічні процеси, зумовлені спадковими генетичними факторами, умовами зовнішнього середовища і вихованням.

Художнє сприймання – пізнання дійсності засобами різних видів мистецтва.

Цілісність педагогічного процесу – єдність мети, змісту, методів виховання і навчання, виховання і самовиховання, процесів, етапів і дій.

Цінність – значущість, якої люди надають речам і явищам і яка є основою ставлення до них.

Цикл існування об'єкта діяльності – період, протягом якого існує об'єкт діяльності фахівця від «зародження» (проектування) до його ліквідації. Період існування об'єкта діяльності розподіляється на окремі етапи:

- **знаково-практичні** – уміння щодо виконання операцій зі знаками та знаковими системами. Прикладами цих дій є письмо, прокладання курсу по карті, одержання інформації від пристроїв тощо;
- проектування, протягом якого вирішуються питання щодо конструкції або змісту;
- створення;
- експлуатація, протягом якої об'єкт використовується за призначенням;
- відновлення (ремонт, удосконалення тощо), яке пов'язане з відновленням властивостей, якостей, підвищенням продуктивності, інших ознак;
- утилізація та ліквідація.

Кожний етап існування об'єкта діяльності фахівця має свої ознаки, які визначаються спільністю (за продуктом) типових задач діяльності, пов'язаних безпосередньо з об'єктом, та відмінністю типових задач від задач іншого етапу.

Шкільна дезадаптація (франц. des... – від... роз... і лат. adaptio– пристосування) дитини – прояв психогенного формування особистості, що зумовлений особливостями її об'єктивного і суб'єктивного статусу в школі та сім'ї і може спричинити порушення навчальної діяльності в майбутньому.

Якість вищої освіти – це сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість й обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства. Якість вищої освіти випускників вищого навчального закладу також відображає придатність:

- утилізація та ліквідація.
- задовольняти у відповідності до соціальних норм суспільні вимоги до виконання майбутніх соціально-професійних ролей;
- відповідати за свої соціально важливі рішення;
- задовольняти намагання до соціального статусу та престижу.

Якість освітньої діяльності – сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені й передбачені потреби окремої особи або(та) суспільства.

Якість особистості випускника вищого навчального закладу – цілісна сукупність елементів внутрішньої структури особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей випускника вищого навчального закладу.